

ISAÍAS

Hawě unāmati hātxaki

Jerusalém anushū Deus yuishunika Isaíasī hawenabu pewamanū ishū Deusū yunua hatu yusīkī taewakubainikiaki. Judá enabu shanē ibubu Jotão inū, Acaz inū, Ezequiasī hatu yunukubainaibutiā habiatiāri Isaíasī hawenabu hatu yusīkubaina hawa nīkabuma hakia eskarabestū hawē hātxa nīkashū hawē kene arunibukiaki. Haska Senhor Deusū hatu pepa wakatsi ini na una merā hau bebūkiri unanūbū hatu yuikī haskara Senhor Deusū hatu pewani nū tapītirubuki. Na habias hātxa nīkakubainākāwē. Na una kenekinā, ha ano 740 Cristo huriamatiā anikiaki.

Judá enabu txakabuhaira hiwenibukiaki, na hātxarā

1 ¹Haska ikūkaīshanai Amozī bake Isaías nama keskawē Deusū hawē hātxa shabakabi bebūkiri unāmanikiaki, hawenabu Judákiri inū hatū maewā Jerusalémkiri hatū shanē ibuhairabu Uzias inū, Jotão inū, Acaz inū, Ezequias Judá anu habu shanē ibuhairakubainaibutianā.

²Nai inū maiī, matū Senhor Deusū matu yuiāi nīkakāwē.

“Matū bakebu ē hatu yumewabia habu huni ewatā hakia habū ea danaī eki sinatakanikiki.

³Awa bene ana pubēmawakī hawē hubu meshteabu ana pubēma hatū ibū unāti wamamisbuki.

Ha inū, jumentō ha hiwe anu hanu ibuā ushāmis unāriamiski. Hakia Israel enabu wakī ē hatu katubiani ea unābuma inū ekiri daki shinā hayabumaki.”

⁴Mā hunibu txakabuhairarā, mā peirakāwā!

Mā yurabu atimapa txakabu bestiwē kemui mā hiwearā, matū ibubū txakabuwakubainibuwē taea mā hawē bakebū habias txakabu txibaību inū, mā hawē bababū haska ariaiburā, haska wakī mā ma Senhor Deus heneaki.

Israelĩ Deus mekenã meribi mã hayabia putatã
mã ma shunũbainaki.

5 Maturã, haskai mã danananaĩ sinatai henekatsi ikamamẽ?
hawẽ ea kupi sharawe, ikarã.

Matũ yurarã, tsuã hani matu ana kushati hayamaki.
Matũ bushka ma matu makush makush akabu mã isĩ teneaii.
Haskawẽ taea matũ kushipa benui mã ma babui keyuaki.

6 Maturã, matũ bushka yura hirabiyabis mã hawa pe hayamaki.
Mã dasibi dete keshtuki,
matu kushakĩ matu pesha pesha akaburã.
Mã haskabiakẽ tsuã matu daũkĩ matu tsamiãbumaki.
Mã isĩ tenehairai hawẽ mã mainũ
sheniwẽ tsuã matu dapushabumariki.

7 Matũ mai pakea anu ana tsua hanu hiwetima wakĩ ma
txakabuwakubainimabuki.

Matũ maewã tibi txiwẽ ma matu kuaĩmabuki.
Mã uĩbiaya matũ berubi matuki sinatamisbũ
matũ mibã mã banaima habũ pikanikiki.
Sodoma maewã Deusũ yamawani keska
matũ mai pakea dasibi matunari ma hayamaki.

8 Sião maewã anurã, hawa betsa bashikuamahairaki.
Habu henebainimaburã, uva bai anu peã shubu besti hayaki.
Barã betsa pepino beshea bai namakis anuri peã shubu besti hayaki.
Ha maewã keshebauna hiweaburã, matuki sinataibu besti hayaki.

9 Senhor Deus dasibi binuatũ hawa nukunabu eskarabes nuku hatube
teshewama inirã,
na habiatianã, ha nawabu Sodoma inũ Gomorra anu hiweabu
Deusũ hatu yamawani keska nũ ikeanaii.

Ana txĩtũtã Deus kayabi kẽwãtikiaki, na hãtxarã

10 Maewã Sodoma shanẽ ibu inibu keskabuũ, Senhor Deusũ hãtxa
nĩkakãwẽ.

Maewã Gomorra anua keskabuũ, nĩka pehaira wakãwẽ,
nukũ Deusũ matu yusiainã.

11 Senhor Deusũ matu yuikĩ:

“Haskakĩ hatira matũ inabu ea inãkĩ mã ea menushũmismẽ?

Matũ txashuwã bene inũ ina awa bene babupã sheni mã ea menu
keyushũmisrã,

ma ã habu hatsãki.

Haskawẽ taeshũ ina awã himi inũ, txashuwã benẽ himi inũ, cabra
bakẽ himi

txanima ana habu uĩkatsi ikama ã danãhairaii.

12 Matubu ea bebũ hushũ mã ea uĩmairã,
tsuã ã hiwe anu matu bitxia mã ikai?
ã hemaĩĩki meseama hanu mapubaũki
mã ea itxakawairã.

13 Matũ inãkuĩ ã ana betxipaiamaki.
Ana hamẽ ea beshũyamakãwẽ.
Habũ kuĩ inabainairã, ã ana shetekĩ tenetirumahairaki.
Matubu ushe bena tashniai tibitiã inũ,
huĩrukũti sãbadotiã matunabu itxawatã keĩ benimai mã
besimiski.

Hakia mã hiwe txakamiswẽ taea ha besi mã imis
betxipaiama ã danãhairaii.

14 Ushe bena tashniaitiã inũ haska itxatã mã pi beyuskũkainairã,
mã haskabiakubainaiwẽ taea ã matuki txikishtxakayamaii.
Mã haskakĩ ea bika tenemai ã ana haska tenetirumahairaki!

15 Matũ mekẽ meshãtã ebe hãtxakĩ mã ea yukabiaya
ã matukiri uĩkatsi ikamahairaki.
Mã ea yuka txakayamabiaya
mã mekẽ himi haswẽ taeshũ ã matu hawa nĩkamaki.

16 Matũ mekẽ mepanui perikãwẽ!
Ë uiaĩ anua hawara txakabu mã amis henerikãwẽ!
Mã txakabuwai hanũ beshtekerikãwẽ!

17 Pepa besti atikiri tapĩrikãwẽ!
Tsuã ana parãtima menã pepati hawaira benakãwẽ!
Hatu itxakawaibu hatu merabewakãwẽ!
Yunuti hãtxawẽ taeshũ bake ibuuma hatu itxakawama hatu
merabewa bestikubaĩkãwẽ!
Beneyabiani ana beneumabu
hawẽ hiweawẽ bika teneai merabewai hãtxashũkubaĩkãwẽ!” itã

18 Senhor Deusũ ana matu yuai nĩkakãwẽ:
“Matube hãtxakĩ matũ hiwea ã matu pewakatsis ikai
nenu ea anu bekãwẽ.
Matũ txakabu huni dama tenã himi shana biri ikai keskabiakẽ
matu txuka pewakĩ matũ txakabu matu buashũkĩ
hushupa keska ã matu henekatsis ikaii.

Mã txakabumis atimapahairabiakẽ
matu txuka pewakĩ matũ txakabu matu buashũkĩ
hushupa keska ã matu henekatsis ikaii.

19 Shinã betsatã mã ea nĩkakubainaibunã,
ha mai anua mibã pepahaira beneai haya mã pikubaĩshanaii.

- 20 Hakia shinã betsakatsi ikama hẽ iyamai danananaĩ sinatai mã
heneamarã,
tsuã ana matu merabewama detenameaibu anua mã mawashanaii”,
ikĩ ibubis Senhor Deusũ matu yuishuki.

**Senhor Deus Jerusalémwẽ nuikĩ ana hatu
pewashũshanikiaki, na hãtxarã**

- 21 Haskatã maewã nĩkanikabia
haskai shinã txakai mã ma aĩbu hininipa keskamẽ?
Uatiã dasibi minabu pe hiweshũ pe besti aki hiweskubainibuki.
Hakia eskatianã, mã huni sinatapabu bestiki.
- 22 Mĩ prata pei karu keska ibiani
eskatiã maei mã txaka putamisbu keska bestiki.
Mĩ uva vinho pepa keska ibiani
ana haskama txĩtũtã mã ũpash paisma keska bestiki.
- 23 Haska inũ, matũ shanẽ ibuburã, sinatapa yumetsubũ haibuaibuki.
Ana pei mais hatu pewashũkatsi ikama
hatu parãkĩ hatũ peiwẽ besti hatu itxakawakubaĩkanikiki.
daketapai ea inãkuĩwẽ ika ea ikĩ bena bestikubaĩkanikiki.
Bake ibuumabu hatu pe merabewati shinãbiai habũ hatu uĩs
bestikanikiki.
Ha inũ, aĩbu beneyabiani beneumabukiri
habũ hatu merabewai pe hãtxashũkatsi ikama hatuki petxiabuki.
- 24 Haskawẽ taeshũ Senhor Deus kushipa dasibi binuatũ
hawẽ kushipawẽ Israel merabewamis
hawẽ hãtxa kushipawẽ hatu yuikĩ:
“Hatishũ besti matũ txakabu ẽ tenetiruki!
Mã habu eki sinataiburã, matũ txakabu tanatã
matube detenamei keskakĩ ẽ matu kupishanaii.
- 25 Hanushũ ana matu kupi benawakĩ
sinatakauã matũ txakabu atimapa tibi dasibi itxawatã
txaka putamisbu keska pewakĩ ẽ kua keyukatsis ikaii.
- 26 Matũ shanẽ ibu unãti wanikabu habu dukũ inibu keska
ẽ ana matu katushũ yunushanaii.
Matũ huni unanepabu habu dukũ inibu keska
matu merabewakĩ ana ẽ matu katushũ yunuriashanaii.
Haska tibi ẽ ana matu waya txipu tsuabũra matu uĩtã yuikĩ:
‘Ha maewã Jerusalém anurã, ana tsua itxakanika hayamaki.
Ha maewã anushũ Deus besti txibãkubaĩkanikiki’, ishãkanikiki.
- 27 Ẽ itxakanika hayama inũ ẽ mekenã pepatũ
mã Siãno anu hiweabu matũ txakabu ẽ matu putama

ea anu mǎ ana txītūshanaii.

28 Hakia itxakanikai sinatamisbu inū txakabubu

habu ea anu beabuma hatu kupikī ē yamawashanaii.

Habū ea henebaini mawashākanikiki.

29 Mǎ habū ha hi itamama namǎ inū hua bana betxipaikī

hanushū yushibu betsa betsapa mǎ kēwākubaīmisburā,

haburā, mǎ dakehairashanaii.

30 Maturā, ha hi ewapa pei shanakaini hushīmis keska mǎ ishanaii.

Ha inū, ha hua bana tsuā ūpash tatxa aisma keska mǎ ishanaii.

31 Ha shanē ibu kushipai kēmiburā,

ana haskama betsai basi txushiai keska ishanikiki.

Hatū dayarā, txi peshe peshe iki hawaira nukamis keska ishanikiki.

Ha huni inū hawē daya habia dabe hanu dabes ketia hi ikai

tsuā hatu nukawatiruma ishākanikiki.”

Yurabu Deusū hatu unanuma hiwemashanikiaki, na hātcharā

(Miq 4.1-3)

2 ¹Na haska ikūkaīshanai Amozī bake Isaías nama keskawē
Deusū hawē hātcha shabakabi bebūkiri Judákiri inū hatū maewā
Jerusalémkiri shabakabi unāmanikiaki.

2 Hanu bari hawē henei ma kemaya

ha mati anu Senhor Deus kēwāti hiwe hayakē

Deus hakiri hātchakī mestēwāshanikiki.

Ha mati binua anushū hakiri pe shinākī mati tibi binua anu

nawa shukua betsa betsapa beshākanikiki.

3 Siāo anu Senhor Deusū yusiā tashni Jerusalém anu hawē hātcha

kaīshanaiwē taea yurabu mirimahaira hanu hikitushitā yuikī:

“Senhor Deusū Mati Siāo anu nū mapekenū bekāwē,

Jacó mekenika Senhor Deusū kēwāti hiwe anurā.

Harishū hawē pe hiweti shinākiri nuku yusiābu

ha bai keska hawē yusiā txibākī

tapī nū pepashākanaii”, ika

bebirā bebirāshākanikiki.

4 Hanushū nawa shukua tibi Senhor Deusū unāti wakubaīshanikiki,

ha yurabu itxapahairabu hawawēra ha imisbu

haratura pepa inū haratubūra kaneaibu unātā hatu pewakinā.

Hatu haska wa hanua habu maei betsairā,

hatū nupe kenu txaipabu betsa wakī

hawē mai tsiplibirāti washākanikiki.

Ha inū, hatū txatxiti betsa wakī teshki matxatu washākanikiki.

Ha haskaibutianā, ha yurabu ana hatū detenameti mabu betsawē

ana tsuabe detenameama ishãkanikiki.

Ha inũ, detenametikiri ana tsuã hatu yusiãma ishanikiki.

5 Jacó enabuũ, Senhor Deusũ yusiã pepa shaba keska txibãbaini
hawẽ hiwei taeribainãkãwẽ!

Uva bai miyuirã, Judá enabu keskakiaki, na hãtxarã

5

1 Ë haibu pepahaira ã hakiri kãtai ea nĩkakãwẽ,

hawẽ uva bai betxipaimiskiri ã kãtashunairã.

Ë haiburã, uva bai hayaki.

Hawẽ bai anurã, mai pepahaira hayaki.

2 Pukĩbaĩkĩ mai pewakĩ mishki putakĩ pewatã

hawẽ uva tatxa pepa bitã banaimaki.

Hanushũ hawẽ bai nemaki hanushũ uĩbaũti hiwe pishta keyatapa
waimaki.

Ha inũ, hanushũ tsinikĩ vinho wãti pewaimaki.

Ë haibũ haska watã hawẽ uva banaima

uva batapa manabiaya

hakia hawẽ uva besheai anu uva bimi pe ikama

bimi bũkash besti hayashinaki.

3 Ha maewã Jerusalém anu mã Judá enabu hiweabuũ,
natiã ã matu yukai ea yuikãwẽ:

Ha uva bimi bũkashrã,

haratu tsua txakabumẽkainã, ã uva baimẽkaĩ, ã eamẽkainã.

4 Ha ã uva bai anurã, ana hawa husitibiakẽ

ã haska wama ikimamẽ?

Ë hawa hakimatã akama ikimamẽ?

Uva batapa ikai ã manabiaya

haskai uva haska ikama bũkash ishiãmẽ?

5 Eskaki. Matu yuinũ ea nĩkakãwẽ,

ã uva bai haska wakatsi hakiri ã shinainã.

Ë hawẽ hatu nemakĩ keneima daka pekati, hau txakabuwanũbunã.

Ë mishki kenebaunima daka ã berãti, hau haki pai pai inũbunã.

6 Haska watã haki petxikaĩkĩ ã henebaĩkĩ

ana pewakĩ ã ana hawa dameshteama inũ ã ana basi meshatirumaki.

Ë haska wabaina hanu ni shushu benei inũ

hau mae musha benetxakayamashanũwẽ.

Ha inũ, hau ana hamamaki ui iyamanũ

nai kuĩ ã nemashanaii.

7 Na uva baikiri miyuirã,

Senhor Deus dasibi kushipahairatũ habu betxipaikĩ

uva bai banayama keskarã,

Israel hiweabu hatũ mai pakea inũ

Judá enabū mai pakeaki.
 Hanushū hawē yunuti inū hawē nematiki mesekī hau txibākubaïshanūbū
 Senhor Deusū hatu manabiaya
 habu anurā, sinatai inū detenameibu besti hayaki.
 Ha inū, hawē yunuti kushipa pepa katuaibu hatu manabia
 haska hiweama hatu nuitapawaibu
 isi tenei biski ikaibu ē nīka bestikubainai.

Haska wakī hawē hātxa yuishunika wakī Deusū
Isaías katutā yununikiaki, na hātstarā

6 ¹Ha baritiā Uzias shanē ibuhaira mawaya Senhor Deus ē uīmakiri matu yuinū nīkakāwē. Hawē tsauti keyatapahaira anu tsaua hawē Templo kesha tari di akī keyubima tsaua ē uīmaki. ²Hawē nai tsuma betsabu serafin txi keska ha mamaki hayaki. Habu tibirā, 6 hawē pūyā peiyabuki. Hatū pūyā peiya dabewē hatū besu bepuabuki. Hanushū pei dabewēri hatū yura bemakis bepuabuki. Hanua pei dabewēri nuyabaūmisbuki. ³Habu yuinamei hāt_xabaūkī yuikī:

“Meribi pepa, pepahaira
 Senhor Deus kushipahaira nukū Shanē Iuhairaki.
 Hatunā, mai hirabi dasibi hawē kushipawē atxi keyuaki.”

⁴Hanua hui kushipa kaīkaīkī Senhor Deusū kēwāti hiwe beputi taka taka aki inū habia hiwe uke merāri txi kuī keska mataya ⁵eā shinākī: “Earā, ē peirawa! Ē ma mawaii! Ibubis ē beruwē ē Shanē Iuhaira Senhor Deus kushipahaira dasibi binua ē uīshuki, ē huni hawa pepama ē keshawē txakabu ē yuimis inū ha huni txakabubube ē hatube hiwearā.”

⁶Haska uīkī ē shinābiaya habiatiāri ha serafin txi hi ikai betsa ē nia anu nuyakirā hawē mane tsumatiwē txi tsistu txi tapu anua tsumabirā ⁷hawē ē kesha ea metsamatā yuikī:

“Uīwē. Na txi tsistuwē mī kesha ē mia metsamashurā,
 hawē mī txakabu ē mia hayama washūshuki.
 Mī txakabumis ē mia buashūshuki.”

⁸Hanushū ē nīkaya Senhor Deusū hawē hui kaīmakī ea yuikī:
 “Tsuā nukū hāt_xa nuku yuishūtiru tsua nitxīpa?” ikaya

eā kemakī:

“Earā, ē nenuki.
 Habia menā ea nitxīriwe!” ē aka

⁹hatū ea yuikī:

- “Kashū yurabu eska ea hatu yuishūtāwē:
 ‘Ĕ hātxa nīkabiāi habū hawa nīka pewama ishākanikiki.
 Uī bestishākanikiki, habū hawa tapiābumarā.’
 10 Hatu nīkamamakī habū shinā hatu beputāwē.
 Hatū pabīki inū hatū beru bepukī hatu hunebaūtāwē.
 Mī hatu haska wa
 uībiai inū nīkabiakī hawa ekiri tapiāma ishākanikiki,
 hau ea anu beaibu ĕ hawa hatu shusha wayamashanunā”, ikaya

11 eā yukakī:

“Senhor Deusū, haskarā, hatiā kauā ishanimēkaī?” akī ĕ yuka

Senhor Deusū ea kemakī:

- “Haskairā, na mae ewapabu ma yamawa
 ana hana yura hayama inū,
 hatū hiwe merā tsua hiweama inū,
 hatū bai tibi ana hawa mibā hayamakē ishanikiki.
 12 Ha inū, ea Senhor Deusū ha yurabu ĕ hatu txai putakē
 hatū mae anu hawa hayama shakakē
 hatiā ipakeshanikiki.
 13 Ha yurabu décima parte ĕ hatu heneima
 haburi ĕ yamawaya haskaitiā ipakeshanikiki.
 Eska keskairā, hi keyatapa derabu
 hawē buru besti henemiski.
 Hakia hawē buru anua hawē tushpi betsa datakukirāmis keskai
 enabu anua hawē baba betsa
 meribi txakabuma tashnikaūshanikiki”, akī Deusū ea waimaki.

Ha dukū Deusū hātxa Isaías Acaz yuinikiaki, na hātcharā

7 ¹Jotāonē bake Acaz, Uziasī babarā, Judā anu hatū shanē ibuaya habiatiāri Síria nawa shanē ibuhaira hawē kena Rezim hawē mae anu shanē ibuaya hanua Israel shanē ibuhaira Remaliasī bake Peca hatu shanē ibushunaya ha dabe dasitā Jerusalém hatu detetā mebinū ika ibiaibū hakia haska washū atirubuma inibukiaki. ²Haskaibutiā tsuāra shanē ibuhaira Acaz inū hawenabu anu hatu banabimakī: “Síria nawabu Efraim enabube dasitā matuki yubakakanikiaki”, hatu wa hanua Acaz inū hawenabū haska nīkatā datebauni huīti bene bene iki hi shukua niwē hatu bubu amis keskaibū

³hanushū Senhor Deusū Isaías yuikī: “Ha tari hanushū patsamisbū basi bai anu ha baiwē katāwē. Kai pashku debu anu shātu wanibu anu ha deshū anu mī huni bake Sear-Jasubebe hikikaī shanē ibu Acaz hari uī ka haki nukutā ⁴eska yuitāwē:

‘Síría shanē ibu Rezim hawenabube inū Remaliasĩ bake
matuki sinatahairai txi tsistu dekēbia
ma nukai keskabuki.

Haskawē taea mesei hatuwē dateama
mimebi pe mekowe.

5 Síria nawa inū Efraimnē enabu inū Remaliasĩ bake shanē ibuhaira
habū matu txakabuwanū ika yubakakanikiki.

Habu hātxai:

6 ‘Judá mai pakea anu hikibainā,
hatu datetā nū hatu maemarā, nukū shanē ibu wakinā,
Tabealī huni bake anāshākāwē’, ibiaibū

7 hākia Senhor Deusū habukiri yuikī:

‘Tsuā taska haska watirumahairaki!

8-9 Síria mai pakea maewā hanushū shanē ibuhaira hiweshū yunumisrā,
Damascoki.

Rezimnā, Damasco shanē ibuhairaki.

Hamē Efraim mae pakea maewā hanushū shanē ibuhaira hiweshū
yunumisrā, Samariaki.

Remaliasĩ huni bake shanē ibuhairai Samaria anu hiweaki.

Haskabiakubainaibū 75 ano keyuriamatiā

Efraim maewā yamashanikiki.

Hamē maturi mā Deuskiri shinākī pe mestēwāmarā,

maturi habiaskariai mesteāma mā keyushanai’, matu waikiki.

Atāwē.”

**Emanuel kaĩshanaikiri Isaíasĩ ana Deusū
hātxa Acaz yuinikiaki, na hātxarā**

10 Acaziĩ, Senhor Deusū mia ana yuikiki. Nīkawe: 11 “Mĩ Senhor Deusū
hau haska tsuā atiruma mia ashunū hawē unāmati hawara yukawe,
na mai bemakia kasmai, mai uke merāhaira mai meranua kasmai,
manaūrihaira nai anuarā”, aka

12 Acazĩ Isaías nīkatā kemakī: “Eā ē haska watirumahairaki, ē shanē
ibu Senhor Deus unāti wakī hawē unāmati yukakinā”, ikaya

13 hanushū Isaíasĩ ana yuikī:

“Davi shanē ibuhairani anua hawē bababuū, ea nīkakāwē, matu
yuinunā:

Ē hunĩ mia yunubia danākī mĩ ea bika tenemaii.

Hakia ē Deus ana danāhairakī ē Deus mā bika tenemariaii.

14 Mĩ haska shinābiaya Senhor Deus kayabitū
hawē unāmati hatū matu uĩmashanikiki.

Txipash tsuā txutariama anua huni bake nanetā kaĩshanikiki.

- Ibuã hawẽ kena kenakinã, Emanuel washanikiki.
- 15 Ha huni bake kaïmashunã,
bakeishtatũ awa txutxu tãki inũ buna bata pikubaïshanikiki.
- 16 Hawa txakabu inũ hawa pepa unãriama haskaitiã ha mai pakea anushũ
shanẽ ibuhaira dabetũ mia dateaiburã,
hatũ mai pakea henebainabu ana tsua hayama ishanikiki.
- 17 Senhor Deusũ mia anu txakabuhaira hatiãra yunushanikiki,
mĩ mae anu hiweabu inũ minabu mĩ hiwe hawẽrua anu hiweabu anu
kaïmakinã.
Efraim inũ Judá mã pashkanitiã haska mã hiweisma txakabuhaira
matu anu tashniai mã uïshanaii.
Na haska txanirã, Assíria shanẽ ibuhairatũ hatu ashanaikiri yuinikiaki.
- 18 Egito henewã keshu ukeri txai hiwebaunabu
Senhor Deusũ hatu yunua haria ha yurabu ha baritiã txupe beas
shãkanikiki.
Assíria anu hiweaburi shara beasriashãkanikiki.
- 19 Habu itxatã hawairabirã hanu hunei mawa shãkĩ tibi hunei inũ, tãpe
tibi anu huneriai inũ, ni mushaya tibi anuri hunei inũ,
txatxa tsua ina awã amis anu hanu huneshãkanikiki.
- 20 Ha haskaibutiã Assíria shanẽ ibuhaira Hene Eufrates ukeri
txaihairakea
Senhor Deusũ hatu yunuyutã merabewakĩ
Senhor Deusũ nupe keshni ati keskakirã
Assíria shanẽ ibuhairatũ Israelĩ enabũ bu inũ, hatũ keshni inũ,
hatũ bikerã dani hatu berẽ akĩ hatu itxakawashanikiki.”

21 Ha hatu haska waibutiã tsuara hatũ mai pakea yamawaibutiã habu
pashaimashũ hatũ mae anushũ hatũ ina awa bake yushã inũ txashuwã
bake yushã dabe yumewatã 22 hatũ txutxu paipaima tsinikĩ hamẽ atã
txutxu tãki pikĩ buna bata akubaïshãkanikiki.

23 Ha hatu haska waibutiãri ha dukũ uva bai 1.000 tashku banabu
hawẽ karu 1.000 prata pei heshe ibiamis maei musha besti beneshanikiki.
24 Mai pakea hirabi anu hari kairã, ha musha beneyamawẽ taea piaya
kashũ yuinaka tsakati besti ishanikiki. 25 Mati anu dayakĩ mai beresh
atiwẽ urubiapaunibu maei musha mirima beneyamakẽ ana hari ka tsua
dayatirumakẽ inabu awa inũ txashuwanẽ piti besti basi beneshanikiki.

Hawenabu hawẽ hatu unãtirubukiri Isaíasĩ hawẽ bake kenanikiaki, na hãtxarã

8 1 Senhor Deusũ ea yuikĩ: “Hi besha ture sapa bitã haki mĩ hãtxa kuĩwẽ eska
kenewe: ‘Maer-Salal-Hãs-Baz’, wakinã. 2 Haska mĩ wai habũ uĩtã txanitirubu

huni dabe txanixakaisma Deusbe hawenabu hãtxashunika Urias inũ betsa Jeberequiasĩ huni bake Zacarias hau unanũ hatu bebũshũ kenewe”, ea wa
³txipu ẽ aĩ Deusũ hãtxa yuishunikabe ẽ habe txutanameima ha tuyatã huni bake kainiki. Hanushũ Senhor Deusũ ea yuikĩ: “Mĩ bake kenakinã, ‘Maer-Salal-Hás-Baz’, washãwẽ, nukũ hãtxawẽ yuiarã, ‘Hawairakirã atxishũ yamawaki’, akinã. ⁴Mĩ bake kaĩma hawa hãtxa pesei kenãnamei: ‘Papaii’, iki ‘Mamaii’, iriamakẽ Damasco inũ Samaria anu hiweabu Assíria nawabũ hatu atxishũ yamawatã hatũ mabu hawẽrua hatũ shanẽ ibũ hiwe ewapa anu bushãkanikiki”, ea watã ⁵Deusũ ana ea yuikĩ:

⁶“Assíria shanẽ ibu Rezim inũ Remaliasĩ bakẽ hatu datekĩ atxikatsis ikaibuwẽ taea Judá enabu hatuki dateaibũ Siloé hene pes daka unãshubira habamis Judá enabũ itxakawakanikiki.

⁷Haskawẽ taeshũ Hene Eufrates Senhor Deusũ mata wakĩ hatu atximashanikiki. Haska yuiarã, Assíria shanẽ ibũ hawẽ kushipawẽ hatu atxi keyushanikiki. Hawẽ pashku teshesha tibiwẽ hene hikibaikĩ dasibi kẽku mataismabia atxikĩ keyukĩ

⁸Judá mai pakea hari binubaĩ hari kesuismabia kẽku tsakashanikiki. Isa hawẽ pei pexa dakamis keskakĩ, Emanuelĩ, mai hirabi mĩ atxi keyushanaii.

⁹Nawa shukua tibibuũ, matunabube itxatã hatu deteshãkãwẽ. Mai pakea txai tibi anu hiweabuũ, mã eskashanai nĩkakãwẽ. Detenamenũ ishũ matũ pia mã bibiabauna txanima mã datehairashanaii.

¹⁰Mã nukukiri yubakabia mã akama ishanaii. Haska betxipaikĩ mã katushũ yuibia mã nuku akama iriashanaii, Deus nukube nashui itã nuku mekeawẽ taearã.”

Senhor Deuski besti mesei haki datetikiaki, na hãtxarã

¹¹Senhor Deusũ ea tsuma mestẽwãtã ha huni txakabubũ shinã ẽ hatu txibãyamanũ bebũkiri ea unãmakĩ nemakĩ ea yuikĩ: ¹²“Habu matukiri yubakaibũ hatubebis yubakayamakãwẽ. Habũ matu datekĩ mesewabiaibũ hatuwẽ dateyamakãwẽ. ¹³Senhor Deusũ dasibi binua meribi pepa hatũ nema keyutiru bestiki datekãwẽ. Ha bebunua besti mã haki datetiruki. ¹⁴Earã, matuwẽ taea ẽ eskaki. Ẽ matũ itxati hiwe meribi keskaki. Hakia Israelĩ bakebũ shanẽ ibu dabe ẽ mishki daka haki huti itirubu keskaki. Eki huti ika keskãtã ea danaĩ ha shanẽ ibu dabe hatunabube di ishãkanikiki. Jerusalém merã hiweaburã, ẽ birũ keska anu hikitã haburi

harakiri kaĩtima nuitapashākanikiki. ¹⁵Itxapahaira eki huti ishākanikiki. Eki huti itā di iki mawashākanikiki. Haburā, birū merā hikiaibu hatu bepuabu harakiri kaĩtirubuma ishākanikiki”, itā,

Hawē tsumabu bebūkiri haskashanaibu Isaías hatuki txaninikiaki, na hātẓarā

¹⁶ ana Senhor Deusū ea yuikī:

“Na ē hātẓarā, arukī pewawe.

Haska ē mia yusīkī unāmashurā,

mestēwātā miki txiti ikabu hatu yusīkubaīwē”, ea waya

¹⁷ Senhor Deusū hawē hātẓa Jacó enabukiri hunebiaya

eanā, ikūwai ē haki txiti ikaii.

¹⁸ Senhor Deusū hawē bake betsabu ea anu inākī yunua habubetā

Israelī enabu Senhor Deusū haska betxipaii

hawē kushipa unāmakī shabakabi wati nū ikūkainaii.

Mati keyatapa Sião anu hiweshū

Senhor Deus dasibi kushipa binuatū nuku yunua

nū akai nū hawena nuku uīshākanikiki.

¹⁹ Hakia huni betsabū matu yuikī:

“Mawabū yushībe hātẓamisbu yukakāwē.

Ha huni mukayabu hatū yushībe hātẓai shei ikawē

tsuā nīkatirumawē hātẓamisbuki.

Yurabu hatū yushibube hātẓakinā,

mawabū unanepa hātẓa yukatimamē, hiweabunā,

²⁰ haskashanaibu tapīkinā?

Haska hakiri hātẓakī yukabiamisburā,

habū yuiairā, patapa unaīsmabuki!

²¹ Ha huni shinā pewama buni paepai

buni bestiwē nui sinatai mapubaūshākanikiki.

Haskakī hatū shanē ibuhaira inū hatū yushibu yupui

hatuki hātẓa txakabushākanikiki.

Manaūri nai teskāshū uītā

²² hanushū txipu māi tinītā

hawa pepaki nukuama nuitapahairai inū

meshu merā bika besti tenei

dasibi meshū besti atxia uīshākanikiki.

Habū hatu atxia harakiri shinābaini pashatirubuma ishākanikiki.

**Deus shanē ibuhairatū bake hawē unanuma
hiweti kaīshanikiaki, na hātẓarā**

9 ¹Galilía mai pakea anu Zebulom maewā inū Naftalī maewā anu ha dapi nawabū Deus ikūwābuma hiweabu, Hene Jordão kesha

ukeri inũ Ianẽwã Mediterrãneo kesha betsauri nawabu hiweabu Deusũ
ha dukũ hatu itxakawabiapaunishũ ana betsatiã Deus habuwẽ nuikĩ hatu
duahairawashanikiki.

- 2 Ha yurabu meshu merã punu nuka mapua keskabu
ẽ hatu merabewayã bĩ ewapa txasha tashnia
ea hawa unãbuma ha nawabu meshu merã hiwea keskabũ ha bĩ
uĩshãkanikiki.
- 3 Senhor Deusũ, hawẽ benimati ewapa mĩ ma yunuaki,
nũ hawẽ benimahairairã.
Nukũ yunu tseka keyutã nũ benimamisbu keskai,
dasibi mia bebunua benimashãkanikiki.
Tsuabũra hawara mabu hawẽrua pepa hatu pashkashunabu bi
benimai keskai
mia bebunua benimatxakayamashãkanikiki.
- 4 Tsuãra hatu tsuma washũ hatu bika tenemaibu inũ,
bika betsa betsapa habũ meaibu inũ,
shanẽ ibubũ hatu itxakawamisburã,
haburã, mĩ hatu nemakĩ putamashanaii,
ha Midiã nawabu mĩ hatu yamawani keska wakinã.
- 5 Soldadobu detenamei hatũ bitxi tae keyatapa sawea
barush barush ibaĩmisbu inũ,
hatũ tari himi has mapumisbu haburã,
txiwẽ mĩ hatu yamawakĩ kuashanaii.
- 6 Hamẽ betsarã,
Deusũ hawẽ kushipawẽ dasibi betsa wakĩ
bakeishta nuku inãshanikiki.
Ha bake nuku anu yunua kaĩshanikiki.
Hatũ kushipa bitã shanẽ ibuhairashanikiki.
Hawẽ kena tibi inãkinã, eska washanikiki:
Hawẽ yubakani nũ haskashanai unãmanika pehairaki.
Deus kushipahaira tsuã binutirumaki.
Epa hiweibi hiweaki.
Hawẽ taea Deusbe unanuma hiwetiki.
- 7 Ha yumetã tsaurã,
Davi shanẽ ibuni anu tsaushanikiki.
Shanẽ ibuhairakĩ hawẽ kushipawẽ
mai hirabi anu shanẽ ibukĩ tsuma keyubaũshanikiki.
Hawẽ unanuma hiweaibu keyuama inũ
hawẽ yunuti kushipa keyuama ipakeshanikiki.
Ha shanẽ ibuhairairã, mestẽ tsuã maewakĩ
tsekatiruma habias ipakeshanikiki.

Deus kushipahaira dasibi binua hawě nui pae
tsuã nuka watirumatũ nuku haska washũshanikiki.

Jessé baba betsa hawě yunuti kushipa pepawě shaně
ibuhairakī hatu unanuma hiwemashanikiaki, na hãtxarã

- 11** ¹Jessé enabu Assíria nawabũ hatu itxakawakinã,
hi derakī hatu hawě buru keska besti wanibuki.
Hakia ha hi buru anua ana takushanikiki.
Hawě tatxa anua hawě tapũ betsa hukũmis keskai
huni betsa ana kaĩshanikiki.
- ²Deusũ Yushĩ kushipa habe ketashametã putama eska
wamakubaĩshanikiki.
Ha huni Deusũ Yushinĩ merabewa haratu bai pepa inũ
haratu bai txakabu unãmatiru wakĩ inũ,
hawě unanepati inãkĩ inũ,
hawě shinã bebũkiri pewanika inãkĩ inũ,
kushipa inãkĩ inũ,
Senhor Deuski mesetirubu unãmanika ishanikiki.
- ³Hatũ hatu unãti wakinã,
bemakis hawě beruwě besti uĩtã hatu unãti wama inũ,
haska betsabũ yui kakaibu nika bestitã
hatu unãti watiruma ishanikiki.
- ⁴Hakia nuitapai babubu hatu merabewakinã,
yunuti pepa kushipawě hatu unãti wakĩ
haska betsabũ hatu itxakawaibu hatu nemashũkĩ
ha nuitapaibu hatũ mai pakea anua hatu pewashũshanikiki.
Hawě hãtxa mestēti kushipa keskawě
mai anushũ habũ hatu detenamemaibu hatu kupishanikiki.
Hawě hãtxa kushipawě huni txakabubu hatu tenãshanikiki.
- ⁵Tari saweaki hawě nanesheketi sawekĩ mestēwã keska wakĩ
yunuti kushipa pepa inũ hãtxa txanima sawekĩ akawashanikiki.
- ⁶Hanua Jessé baba ma pe shaně ibuaya
kamã inu txashuwã bakebe dasitã menamei unanuma
hiweshãkanikiki.
Ha inũ, inu keneya daka anu cabra bake habe beua
huĩrukũshanikiki.
Ha inũ, ina awa bake leão inu dapikea yumeshanikiki.
Ha inũ, dasibi yuinaka mese pubě inũ puběma
bakeishtã hatu mekekĩ nimakubaĩshanikiki.
- ⁷Ina awa inũ urso ana sinatai pubeãma ibunameshãkanikiki.
Hatũ bake hatu dapi mapua huĩrukũshãkanikiki.
Leão inawanã, basi besti pishanikiki,

ina awã pimis keska wakinã.

- 8 Bakeishtã txutxu heneriama dunu paepahaira cobra kini dapikea beyus shanikiki, ana menameamawẽ taearã. Hawa dateama bakeishtã dama txutxu heneatũ cobra daka kini merã hawẽ mekẽ mistushanikiki.
- 9 Ianẽwã matahairamis keskai mai pakea hirabi anu dasibibu ẽ unanepa hayatã ea ẽ Senhor Deus unãshanaibuwẽ taea ẽ mati meribi anua ana hawa sinatai itxakanikama ishãkanikiki.
- 10 Ha haskaibutiã ha Jessé tatxa ha hawẽ tapũ betsa benetã yurabu shukua tibibu hatũ Deus hatu unãmati ishanikiki. Habũ hatũ shanẽ ibu benakinã, hawẽ mae pehaira txashakapaki nukunũ ishũ benabaũshãkanikiki.

**Samaria mai pakea haskashanai bebũkiri
hatuki txaninikiaki, na hãtxarã**

28

- ¹ Samaria anu hiweabuũ, mã peirawa! Efraimnẽ maewã Samaria hawẽ maiti hawẽrua keska wakĩ hawẽ kẽmisburã, harã, habu paẽmisbũ maeki. Hua hawẽrua keska ibiaima ana hawẽruama utsitã txapuui keska bestiki. Mati mapãpa anushũ hatũ yunu bai tenãmã mai pepa uĩmisbu hanu hiweabu vinhowẽ kemui haki neshenibũ akĩ heneisbumaki.
- ² Senhor Deusũ huni kushipa ma hatuki tanashũ pewani txipu Samaria anu yunushanikiki. Hawẽ kushiparã, barush ui mesehaira niri ikai keskaki. Niwe kushipahaira bekĩ dasibi txakabuwamis keskaki. Ui tueketã heneisma keskaki. Hene bai mata txakayamakĩ dasibi atxibaĩmis keskaki. Hawẽ mekẽnẽ mai txakabuwakĩ berãkĩ
- ³ Efraimnẽ mae hawẽ maiti hawẽrua keska anua paẽ hawẽ kẽmisburã, hawẽ taewẽ pema pema akĩ yamawashanikiki.
- ⁴ Ha hua hawẽruabiaima ma utsiaya mananãshũ tenãmã uĩkĩ mai pepa anua yunu banaimabu keskabia hawaira keyushãkanikiki, ha figo bimi hanu ikaitiã ha dukũ hushiã uĩkĩ tsekashũ pimisbu keskairã.
- ⁵ Ha haskaitianã, Deus dasibi binua shanẽ ibui maiti pepa txashakapa hawẽrua sawea keska ishanikiki.

Ha hawē mae tesheniburā, haburā,
 Deusū kushipawē hawēruai pepahairashākanikiki.
 6 Habū unāti wanikabu tsaushū
 hatu unāti waibu Deusū hatu merabewakinā,
 hawē yunuti kushipa pepa hatu ināshanikiki.
 Hatuki sinatai beaibu hau nemanūbū
 detenamenikabū habū mae mekeabu
 hatu kushipa washanikiki.

**Bebūkiri Jerusalémkiri Deus yubakani shabakabi
 wakatsi hatu yuinikiaki, na hātstarā**

7 Betsabu ikirā, vinhowē paeā
 ni peama keshka keshka iki
 hanua shia paepa aki
 hawēri paēhairai berame berame iki di imisbuki.
 Habu hawenabu Deusbe hātshashunikabu inū
 Deusū hātsha yuishunikabū ha shia paepa akawē taea
 ni peama keshka keshka iki inū
 vinho aki paeāwē taea shinā pe watirubumaki.
 Nama keskakī habū Deusū yusiā uīkī nīkabiātā
 pe shinātirubumaki.
 Paētā hatu unāti wakī haratu pe inū
 haratu txakabumē, ishū hatu unātirubumaki.
 8 Tapu tibikia paētā haki hanābu hanā matai keyuawē taea
 hani shūpī betsa pisi mayama hayamaki.
 9 Patapakirā habu eanu bea hātshakī yuikī:
 “Neri tashnikirā nuku yusiwē.
 Haska Deusū mia uīmai nuku yusiwē.
 Nukuburā, nū bakeishta keskamēkainā,
 10 dama hātsha pesakī yuiāi keskaburā:
 ‘ba, be, bi, bo, bu’ ”, nū ikai,
 hātsha unanumas yuirā.
 11 Hakia haskabiai ha Samaria anuabū
 ē yusiā pe nīkabumakē
 nawabū hātsha nīkatirubumawē habu Deusū atxishanikiki,
 haska hātsha nīkabumawē hatu bika tenemakī
 Deusū hatu hātsha watiruma keska wakinā.
 12 Bebūkiri Senhor Deusū hatu yuikī:
 “Nenu nishma daka anua mā huīrukūtiruki.
 Nenu mā punu nukabu hanu bashikutā
 mā huīrukuī dakatiru hayaki.”
 Ē hatu wabia habū ea nīkabumaki.

13 Haskawē taeshū Senhor Deusū hatu hātxa wakī
 bakeishta tanaibu hatu ana yusīshanikiki,
 habū dama tapīkī uiaibu keskarā.
 Haskawē taea haburā, ni peama petxiuri manāska tī ika keskabu
 ishākanikiki.
 Betsabu deteaibū, betsabu birū merā hikitā
 hani pashatiruma keskabu ishākanikiki.

14 Shanē ibukī hātxa atimapawē yuikī
 mā Jerusalém mae yunumisbuū,
 Senhor Deusū hātxa nīkakāwē.

15 Matū yuikī:

“Hau isī txakabu hua nukuki nukuyamashanū ika
 ha mawa mekenikabe nū ma yubakaimaki.
 Mawa bumisbu anu nū ma habe yubakaimaki.
 Nū hawē irui meketiru mā benairā,
 txani besti nū benaii.

Hunenū ika txaniwē besti nū parananākūkainaii”, ikaibū

16 haskaibuwē taeshū Senhor Deusū hatu yuikī:

“Mishki karuhaira ē katuni
 ha mishki uībaī hakimatima haki tsamabaūkī mestēwāti
 Siāo anu ē tashnimashanaii.
 Tsuāra ha mishki betxipaikī katutā hawē datetirubumaki,
 ma haki txiti ikarā.

17 Ha hiwe benikinā, hawē tanati mane shākama dispi derūtāshū
 tana pewamisbu keska hawē yunuti kushipa kanetiruma ishanikiki.
 Hawē tapa yushtuma keska wakī
 hawē hātxa kanetirumawē ē ashanaii”, hatu wanikiaki.

Txanitxakakī ha hune iruti mā benamisrā,
 barush ui ikī yamawashanikiki.

29 Hene bai matabirākī hanu mā hunemisbu matu betsekābaishanikiki.

Egito merabe yukabiai hamēshākanikiaki, na hātstarā

30 ¹Deusū hawē hātxa mestēwākī yuikī:
 “Ē yusiā nīkaisbumā bakebuū, mā peirashākāwā!
 Ebe hātchai yubakamabia mā ibubis yubakaii.
 Haska eā daya shinākī ē matu yunuamabia
 ibubis matumebi daya tibi akatsis ikī mā katumisbuki.
 Haska shinākī mā itxawamisrā,
 txakabu itxapa mātxiā keska wakī mā ewawaii.
²Bebūkiri ebe hātchakī ea yukama hawa shināma

- hawaira Egito anuabu merabe benai hari iruti keska
 shanē ibuhaira Faraó anu mā benamiski,
 Egito anu hari irui utati keska anu hanu irunū ikarã.
- 3 Faraónē kushipa iruti mā benabiai ka
 iruti hayamakē hawē taea mā dake bestishākanaii.
 Hawē hanu irui utati mā benabiai ka
 matu ashuāmawē taea mā babukirāshanaii.
- 4 Egito maewā dabe Zoã inū Hanes anu
 hari matū shanē ibu hãtxashunikabu mā yunubia
- 5 ha nawabū hawa matu merabewama
 hamē matū shanē ibubu bushiābu dakebirāshākanikiki.
 Hawa merabe inū benima matu beshuāma
 txakabu inū dake pae matu beshūshākanikiki.”
- 6 Egito nawabū hau hatu merabewai benūbū,
 tsuabūra hatu benai buirã, eskashākanikiki.
 Hatū jumento inū hatū camelo kamaki
 hatū mabu inū hatū inākuī pepa peumatã
 ha mai pakea Egito mae anu hamē bushūshākanikiki,
 eska anu kapukebaikinã,
 hanu tsua hiweama sul anu
 yuinaka mese pubē itxapa hiweabu anu
 inu betsa leão hi hi ikai inū, dunu paepa pianābu inū,
 yuinaka sheanã nuyabaunaibu anu nashui ikaikinã.
- 7 Egito ana kushipa hayama inū
 hawa hatu merabewatirumawē taeshū
 hawē kena betsa dabikī:
 “Yuinaka mese atimapa hawauma hi hi ikai keskaki”, akinã.
- 8 Isaíasī, uīwē. Na habiatĩã hi besha sapa bishū haki keneriwe.
 Eska netākī kenebaikinã,
 ha kene txanipaketi hawa tushkutima inūbariai wawe.
- 9 Ha yura hiweabu yusī nīkaisma sinatapabu inū
 Deusū yusiã txibã pewaisma unaĩsmapabuki,
 habū Deusū yusiã hawa nīkakatsi isbumarã.
- 10 Ha habū haskashanai bebūkiri unāmisbu habiabūri hatu yuikī:
 “Nama keskakī ana uīyamakāwē”, ikī
 hanushū Deusū hãtxa yuishunikaburi yuikī:
 “Haska txanima mā uiaĩ ishanai nukuki txaniyamakāwē.
 Hawara nū ikai hawē nuku dake wama nuku hãtxa pe besti wakāwē.
 Nū kanebiaya haskaira nuku nemayamakāwē.
- 11 Nenu ana mapuama nuku dapashkarikāwē,
 Deusū bai kayabi meshtebainirã.

- Israelĩ enabũ Deus meribi bebũ ana nuku nitxĩyamakãwẽ”, ikai bũ
 12 haskaibuwẽ taeshũ Israelĩ enabũ Deus meribitũ hatu yuikĩ:
 “Bebũkiri haska ẽ matu yuibia mã ha danaĩ.
 Detenamei itimaskai inũ txakabuwabauni
 haki besti txiti ikĩ hatũ matu merabewatiru keska mã ha benaii.
- 13 Haskawẽ taea ha txakabu tibi mã akairã, hawẽ kupiti mã biairã, matunaki.
 Mae mishkiwẽ kenebaunibu keyatapabia
 txakabui taei tuash ikũkaini hakiri mã shinãmakẽ
 pikutã hawaira di iki berãmetiru keska mã haska keskaki.
- 14 Mai shumuwã txakabui pusi tureke tureke itxakayama
 hawa hawẽ ture betsa bitã txi dekẽ hawẽ beatirubuma inũ
 ture betsawẽ ãpash kini anua mã ãpash bitirubuma keska
 mã haska keskai yamashanii.”
- 15 Ha Israelĩ enabũ Deus meribitũ hatu yuikĩ:
 “Eanu txĩtũtã unanuma mã bashikuairã,
 mã piskushanii.
 Ha unanuma mã hawẽ hiwei hawa dateama mã haki txiti ikairã,
 hanu mã hawẽ kushipai”, ẽ matu wabia
 hakia matubu mã haskakatsi ikamaki.
- 16 Haska shinãma hãtxakĩ yuikĩ:
 “Nenua ẽ haskakatsi ikamaki.
 Cavaloki katsaumetã ẽ pashai kaii”, mã ikaya
 Peki. Txanima haskai mã pashatirubuki.
 Ana matũ yuikĩ:
 “Cavalõ tarãbãitiki tsautã nũ kushimabaĩshanaii”, mã ikaya
 Peki. Txanima mã kushikaini pashayarã, haburi kushibaĩkĩ matu
 txibãshãkanikiki.
- 17 Huni bestitxai matuki tanakirã matu mese wabirana
 1.000 yurabu hawẽ datei mã pashashanii.
 5 hunibu matuki tanariakirã matu mese wabiranabu
 hatuwẽ datei dasibibu mã pashariashanii.
 Matu haska wabu eskarabeshaira mã tesheshãkanaii,
 mati keyatapa binu keyua mamaki hi bestitxai nia keskai inũ
 hawẽ unãmati mati pishta anu tari bandeira pũtea niwẽ pea pea
 amis keskairã.
- 18 Mã haskabiashanaya Senhor Deusũ matu manaikiki,
 hawẽ nui pae matu uĩmakatsirã.
 Haska matuwẽ nuitxakayamai matu uĩmakatsi ikikiki,
 ha Deus yunuti kushipa kanetiruma hayawẽ taearã.

Senhor Deus dasibi tsuabūra mã manakaibuwẽ taea
hawẽ benimakanikiki.

Deus yukama Egito anua merabe yuka ikaibu
Deusũ betxipaiaama inikiaki, na hãtxarã

31 ¹Tsuabūra mã Egito anu merabe yukai mã buaiburã,
mã peirashãkãwã!

Cavalo itxapa mã hayatiru inũ,
haki tarãbaĩti itxapa mã hayatiru inũ,
cavaloki katsaumbaĩmisbu mirima mã hayawẽ taea
ana tsuki dateama haki txiti itã
shinãkĩ mã ikũwãtirubia harã, hamẽki,
Israelĩ Deus meribi anu txitũkĩ
mã shinã betsa wai uĩmakĩ benakatsi ikamarã.

²Hakia ha Deusrã, unanepahairaki.

Hamapai tibi atiruki.

Txakabu watiru unaĩkiki.

Hawara yuitã maewakĩ ana shinã betsa waismaki.

Huni txakabubu hatuki sinatakĩ hatu kupishanikiki.

Habũ txakabuwaibu tsuãra hatu merabewamisbu hatuki
sinatariamiski.

³Egito nawaburã, hunibu bestiki, deusmarã.

Hatũ cavalorã, nami inũ shau besti hayaki, yushĩmarã.

Deusũ hawẽ kushipa yunukĩ hatu kupiaitiã ikirã, eskashãkanikiki.

Egito nawabũ hawẽ kushipawẽ mekenikabu inũ

Israelĩ enabu hatuki iruaibu

ha dabe mawai dasibi hanus di ishãkanikiki, benui keyuirã.

⁴Senhor Deusũ ea yuikĩ:

“Ea Senhor Deus kushipahaira dasibi binu keyua

Mati Sião anua enabu Israelbu

hatu merabewai hui ã eskakirãshanaii.

Inu betsa leão inawã txashuwã bitã piaya

txashuwã mekenikabũ leão datekĩ kushmanũ itã

hanus itxatã sai sai abiabu leão hawa dateama imis keskai

eari haska keskariai ã hushanaii.

⁵Isapã hawẽ bake mekea ha mamaki nuyakaũmiski.

Haska keskariai Senhor Deus dasibi binua Jerusalém mekei ã
haskashanaii.

Earã, ã hawẽ mekenãki.

Ë hawẽ piskumanikaki.

Ë hawẽ mepamanikaki.

Nuitapaibu ē hatū pashawanikaki”, ea wakubainikiki.

- 6 Israelī enabuū, mā habū Deus berabīwākī mā danā paepawabairā,
shinā betsatā Deus anu berikāwē.
- 7 Ouro mane inū prata mane matū mekēnē dami watā kēwai mā
txakabumisrā,
hawatiāra matu dasibibū matū dami danākī mā putaya
- 8 mā haska waitiā Assíria nawabu matxatu txaipawē debushākanikiki.
Habu haskairā, hunibū kushipawē ikama ishanikiki.
Detenameibutiā ha nawabu hatunabu pashashākanikiki.
Detenamenika betsabū ha berunā betsabu detenamenikabu
hatu tsuma wakī escravo washākanikiki.
- 9 Hatu haska waibū hatū shanē ibuhaira date paepai kaikaini
kushikaishanikiki.
Hawē detenamenika shanē ibu beshmasbū hatū unāti tari bandeira
pusteya
pekama haki petxitā kushiriabaishākanikiki.
Jerusalém anushū txiwē hatu kupikī kuati Deus hayaki,
hanu haki sinataibu hanushū hatu kupitirā.
Haska hātxakī Senhor Deusū mestēwaīmaki.

**Shanē ibuhaira benā yunuti kushipa pepawē
hatu mekeshanikiaki, na hātxarā**

- 32** ¹Uatiā shanē ibuhaira bena shanē ibuirā,
yunua pepawē yunushanikiki.
Hawē shanē ibu beshmasbu shanē ibushūkinā,
yunuti kushipa pepawēri ishākanikiki.
- ²Habu tibirā, eskabu ishākanikiki.
Niwe beaya hanu irutirubu keska inū,
ui niweya beaya hanu pashatirubu keska inū,
mai tsusī anu mibākī bai tibi waimabu anu
hanu hene habai keska inū,
hanu hawa hayama anu barī kuahairai anu
mishkipāwā dakashū mai utawamis keskabu ishākanikiki.
- ³Habū berurā, pehaira hatu uinū ika beru hā ikabu inū
nīka pewanū ika paweshpai keyutā hatu nīkakatsis ishākanikiki.
- ⁴Hatū akarā, shinātās akī kaneama
hakia bebūkiri shinā pewatā akubaishākanikiki.
Habū hamapai hatu yuikinā,
shabakabihaira hatu unāmarshākanikiki.
- ⁵Ha shanē ibubu shanē ibuaibū yurabu atimapai daya peisma
hatu kēwābiamisbu ana hatukiri pe hātxama ishākanikiki.

- Hamē uībaī kemutapa tsaubiamiskē ana yurabū duawakī:
 “Mī nukū shanē ibu kushipakī”, akī ana yuiama ishākanikiki.
- 6 Yurabu atimapai daya peisma hawē beyawē taea
 haska hāt xamis heneama inū,
 haska txakabu shinaī keska yubakatā heneama akubaīmisbuki.
 Txakabu besti kaīmatā hiwenū ika hamapai atimapati benakubaini
 Senhor Deuskiri hāt xaxakabu yui txanitxakamisbuki.
 Habunā, bunibiranaibu hawa hatu ināma inū
 ūpash manubiranaibu hatu amakī pewatā hatu nitxīsbumaki,
 hatu nuitapawakinā.
- 7 Ha yurabu atimapai daya peisbuma matxupakī
 hatu parā bestikī hawarawē kemuti watā hatu hawē atximisbuki.
 Nuitapaibu hatu parā paepa watā ana hatu txakabuwamisbuki.
 Hawa hayabuma: “Yunuti kushipawē ea merabewakī ashūwē”,
 ibiaibū
 hatu parā bestimisbuki.
- 8 Hamē ha huni shinā pepa duapaburā,
 habu hāt xaxi yubakatā pe besti washākanikiki.
 Haska yubakashina hawa betsa wama mestēwātā apakeshākanikiki.

Aībuaibu nuimakiri yusiākiaki, na hāt xarā

- 9 Matu mā aībuaibu nuibumaā,
 matu yuinū ea nīkakāwē.
 Iubis mā kēmī aībuaibuū,
 ē hāt xaxi nīkakāwē.
- 10 Natiā mā aību dayakapa matuki txiti ikubaīmisburā,
 ano bestitxaxi kai binuaya
 ana mibā tibi hawaira hushiāma inū uva bimi mā tsekatiruma
 hawē taea dakei mā dateshākanaii.
- 11 Mā aībuaibu nuima hiweabuū, datei saki saki ikāwē.
 Matuki txiti ishū mā aībuaibu matu kēwāmisbuū,
 ana haska shināma date paepakī
 matū batxi hawērua pekatā
 hawē nui bika tenei unāmati batxi besha sawerikāwē.
- 12 Ha mibā bai pepa anua inū uva bai kemutapa anua
 matū piti keyushanaiwē taeshū
 haska mā hatuwē nuiaiwē taea
 shutirī shutirī ikī hatu uīmakāwē.
- 13 Ē mai pakea anua hi mushaya inū nishi mushaya beneshanikiki,
 ha mae anua matū hiwe tibi anua haibunātā nawai
 mā beyusmisbu anurā.
- 14 Ha inū, shanē ibuhairatū hiwe hawērua heneshākanikiki.

Ha maewã merã yurã kaiã hiwebiamisbu hanu ana tsua hiweama ishanikiki.

Hatũ iruti mishkiwẽ kenebaũkĩ kushipa wanibu henekibi henesãkanikiki.

Haska wabainibu anu jumento unãhaira hari benimai hiwea anu habianuri ina awã basi pishãkanikiki.

15 Senhor Deus dasibi damiwanikatũ hawẽ kushipa ana nuku anu yunua huaya

hanu hawa mibã hayamabiakẽ betsa maewakĩ

mai anu dayati pepa wakĩ

hanu mibã pepa benemis anu

ana bimihairati hayashanikiki.

16 Hawẽ hãtxa txanima inũ hawẽ yunuti kushipa pepa dasibi mai pakea hiwebaunabu anu hayashãkanikiki.

17 Hawẽ yunuti kushipa pepa beneirã, hawa hawẽ datetima unanuma hiweti ipakeshanikiki.

18 Enabu hiweirã, mae pes daka anu hiweshãkanikiki, hawa dateamarã, hanu hiweabu tsuã hatu metirubuma anurã.

19 Haska inũ, barush ui niri ikĩ ni shukua yamawaya ha maewã babubiaya

20 ui mirima ikĩ matũ yunu txa aka beneaya hanua matũ jumento inũ matũ ina awã piti basi benemakĩ pewayaya matuburã, benimai mã hiwekũkaishanaii.

Nukũ Shanẽ Ibũ nuku meke taewai hushanikiaki, na hãtxarã

33 ¹Mã hatu txakabuwamis tsuã matu kupikĩ txakabuwariama, mã peirawa!

Hawa banabimama huni betsa parãtã mã hatu atximis

maturi tsuãra matu parãshanairã, mã peirawa!

Matũ dukũ hatu txakabuwakĩ mã keyushĩkẽ

maturi txakabuwakĩ yamawashãkanikiki.

Hawa hatu banabimama mã hatu atximakĩ keyushĩkẽ

maturi atxitã iyuriashãkanikiki.

2 Senhor Deusuũ, miki txiti ikĩ nũ mia manaii.

Nukuwẽ nuiriwe!

Penama tibi mã kushipawẽ merabewakĩ nuku uĩmakubaĩwẽ.

Nũ bika teneaitiã nuku merabewakĩ piskumakubaĩwẽ.

3 Ha mae anu hiweabu mã hatuki sinatai nĩkabaini pashamisbuki.

Mĩ nuku merabewai huaya

nawa shukubaunabu detenamenikabu pashai sa ibaishãkanikiki.

4 Hanua nawa betsaburi shini mirima keskabu bekĩ ha nawabuki hatuki sinatai

- niri ibirã hatu maematã
hatũ mabu pepa hatu mebĩshãkanikiki.
- 5 Nairurã, Senhor Deus shanẽ ibu dasibi binu keyua hiweaki.
Ha nukũ Deusũnã, Sião anu hawa kanetiruma inũ
hawẽ yunuti kushipa pepawẽ atxishanikiki.
- 6 Bari tibi hawenabu hawa putama hatu mestẽwãkubaĩmiski.
Hawẽ unanepati inũ hawẽ txakabu inũ pepa unãtirã,
harã, keyuisma pepahaira hiweatũ nuku piskumatiruki.
Deusũ matu hawẽ datemairã, hawẽrua pepa meseki.
- 7 Nĩkakãwẽ. Huni detenamenikabu kushipabu
bai tanabirani sai sai ikaibu
habu haki sinataibube unanuma hiwenũ ika
hatube yubakabiatãshina ha shanẽ ibu hãtxashunikabu ma kashakanikiki.
- 8 Hatũ bai anu ana hari mapuabuma inũ
tsua hanu buabumaki.
Hatube yubakai hãtxanamekĩ daya yuishinabu ma meshteabuki.
Tsua hatuki mesekĩ hatu nĩkabumaki.
- 9 Ha mai pakea anu hiweaburã,
punu nukai huĩti nishmatã kashakanikiki.
Lĩbano hi shukua hamẽ hawẽ pei hawẽrua ibiaima ma shanai
dakekanikiki.
Napãpa Sarom hawẽrua ibiamis betsai ana hawa hayamaikiki.
Basã mae inũ Mati Carmelo mai pepahairabia betsai
hanu ana hawa hayama mai berẽ aka keskabuki.
- 10 Haskabiaibũ Senhor Deusũ yuikĩ:
“Natianã, eska ẽ aka ẽ matukiri shinaĩ.
Eã ẽ hatu binu keyua shanẽ ibu kushipahaira
dasibibu ẽ kushipa ẽ hatu unãmakatsis ikaii.
- 11 Mã haska yubakamis inũ mã haska dayamisrã,
matuburã, mã sheki shaka keska inũ
mã txaka itxawashũ putamisbu keskabuki.
Ë shũ akaya txi ketikaĩkĩ dasibi atxi keyutiruki.
- 12 Enabuki sinataibu ha nawabu ẽ txiwẽ
hatũ yura menua mapu bestitirubuki,
musha meshteimabu txiwẽ kua keska hatu wakinã.
- 13 Mã txai hiweabunã, haska ẽ ashiã mã nĩkashanaii.
Ha inũ, mã urama hiweabunã,
ẽ kushipa unãkĩ mã uĩshanaii”, ikaya
- 14 Sião anu huni txakabu hiweshũ txakabuwamisbu

datei habu saki saki ikaibū
 habu patapai txakabumisbu date paepakī
 habū yuikī:
 “Deusū txiwē nuku kupikī yamawai inū
 hawē txi nukaisma ikibi ikanurā,
 nukuburā, tsuabu nū hari hiwetirubumē?” ikaibū

- 15 eskabu besti hiweshū yuimisbu, habu pashatiruki.
 Habu pe hiwekūkaikī hātxa txanima yuimisbu inū,
 habu mabuwē kemui hiwekī betsabu itxakawaisbuma inū,
 mabu inākuī bitā hatu hawē parākī hatū shinā betsa wamaishbuma
 inū,
 pubēbū shinā habū nīkatā hatu txibaisma inū,
 txakabuaibu hatu uīkī txibākatsi ikama bekua keskashū
 shināmisburā,
- 16 haburā, txanima hatū hiwea mestēki.
 Hanu pashai hiwei meketiruburā,
 hatū hiwe kushiparā, mishki hiweki.
 Habu hiweabu anurā, piti hamē ikai inū ūpash hawa yupama
 ishākanikiki.
- 17 Isaíasī ana hatu yuikī:
 Dasibibū ha shanē ibuhaira hawē kushipa
 txasha txasha ikai matū beruwē mā ana uīshanaii.
 Txaihaira hiwebiabaūshū hawē mai pakea ana sheka ibubis mā
 uīshanaii.
- 18 Haska betsa betsapawē matu bika tenemabu
 ha shinaī mā hawē datei hiwemis shū yuikī,
 “Habū nukū pei imposto bitā tanamisburā, hania?
 Habū nukū pei imposto bitā hawē shākama unātiwē unāmisburā,
 hania?
 Nukū uībaūti hiwe keyatapa anushū habu nukuki sinataibu beaibu
 betxinū ishū uīmisburā, hania?”
- 19 Hātxa atimapaibube ana hatube husia hiweama inū
 nawabū hātxa bikahaira mā haskatā nīkatirubuma anu
 mā ana habube hiweama ishanaii.
- 20 Sião maewā uīkāwē,
 hanushū Deus kēwaī nū besi peaiburā.
 Ha Jerusalém maewā kushipa
 hanushū tsuā matu ana bikawatiruma anu shinākāwē.
 Ha maewanā, tari hiwe pūtekī mestēwā keska
 tsuā hawē nitxī tibi betsetirubuma inū

- hawē dispi tesatirubuma keskaki.
- 21 Hanu Senhor Deus hawērua kushipa pepa nukube hiweshū nuku uīmashanikiki.
Ha maewā anu hene hashpa habai kushipai hayashanikiki.
Hanu matuki sinataibu habū matu detenū ika hatū shashuwā tueī mapuabu kushipabu
ha henewē ana hikitā mapuama ishākanikiki.
- 22-23 Ha shashuwā natxākāki hawē dispi tibiki ha tari haki pūtea niwe bekī ana pūtes wamawē taea ha tari pea pea itiruma ishanikiki.
Hatū shashuwā ana harakiri katirumakē haki inatā habu nukuki sinatamisbū mabu pepa dasibi mapematā mabu nū pashkaibū
bekūbu inū tekeyabūri habuna bishākanikiki.
Ha haskaibutianā, Senhor Deusrā, nukū Shanē Ibu inū, nukū unātinanika inū,
nukū hātxa pewatā txibāmanika ishanaiwē taea hatū nuku piskumashanikiki.
- 24 Haskaibutiā ha maewā anu hiweabu betsa taska:
“Ē isī tene hayaki”, iwanā, yuiama ishākanikiki.
Jerusalém anu hiweabu txakabumisbu Senhor Deusū hatū txakabu ana shināma hatu buashūshanikiki.

Sião mae anu yurabu ana txītūshākanikiaki, na hātcharā

- 35** ¹Hanu tsua hiweabuma anu mai tsusī benimashanikiki.
Hua hawērua tueaya benimashanikiki.
- ²Hua itxapa hawērua tueaiwē mai tsusī benimai shinā txākāshanikiki.
Hi hawērua Líbano keska hanu tsua hiweama anu Deusū hawēruahaira washanikiki,
Mati Carmelo inū napāpa Sarom hawē mai pepa keska wakinā.
Deusū haska wakeakeaya dasibibū hawē kushipa hawērua uīshākanikiki,
nukū Senhor Deus haska shanē ibu pepahaira ikūkainayarā.
- ³Hanushū babubu hatu shinā txākāwākī
punu nukabu hatu kushipa wakāwē.
- ⁴Datebu hatu yuikinā:
“Ana dateama benimarikāwē!
Na habia matu dapiki, matū Deusū matu piskumakatsirā.
Matu meketā matuki sinataibū haska betxipaimisbu keska habū txakabumiswē hatu kupikī tenemashanikiki.”
- ⁵Hanushū bekūbu bepeshetā uīshākanikiki.

- Patabu pape ikĩ nĩka pewashãkanikiki.
- 6 Mestētiya tiri iki mapuabu txashu ishtxumisbu keskai
bĩtu bĩtu itã titi ishãkanikiki.
Huyubu hãtxa pesei sai sai ishãkanikiki.
Hanu tsua hiweabuma anu mai tsusĩ anua hene tuebaini
pashkukaini kushibaĩshanikiki.
- 7 Hanu tsua hiweabuma anua betsai iã tsaushanikiki.
Mai tsusĩhairabia hanu pashku debu itxapa hayashanikiki.
Natiã hanu kamã inu besti hiwemis anurã,
tsu ati tawa inũ ha una wati basi pepa beneshanikiki.
- 8 Habianuri kapuketi bai betsa hawẽ kena kenakinã,
“Bai Meribi Deusunaki”, ashãkanikiki.
Tsuabũra hatũ txakabu pewai txukisbuma ha baiwẽ butirubumaki.
Nĩkaisbumari hanu mapui hawẽ kapuketirubumariki.
- 9 Ha bai anu inu betsa leão hayama inũ
yuinaka mese pianãbu hari buama ishãkanikiki.
Ha bai meribi anurã, txakabũ hatu tsumani
Deusũ hatu peka ana txakabuuma
hanu mapui txĩtũbirãshãkanikiki,
- 10 tsuabura Deusũ hawenawakĩ hatu binirã.
Hawẽ maewã Sião anu hikibaini kãtai benibaĩshãkanikiki.
Hari hikitã hiwea benimai heneama ipakeshãkanikiki.
Haburã, benimai shinã txãkã bestishãkanikiki,
haria ana kashai bika tenei eẽ ikama yamakaini pes dakashanikiki.

**Deusũ Jerusalém anu hiweabu ana hatu merabewakĩ
hatu daewashanikiaki, na hãtxarã**

- 40** ¹ Eska matũ Deusũ matu yuikiki:
“Enabu merabewai hatuwẽ nuikĩ ea hatu daewashũkãwẽ.
² Hãtxa duapawẽ Jerusalém anuabu merabewakĩ ea hatu hãtxa
washũkãwẽ.
Hatu yuikinã, matu tsuma wanishũ matu dayamamisburã, ma
keyuaki.
Mã kanetxakayamakubaĩmiswẽ taeshũ
ẽ kupiti kushipahaira bestikima ẽ ma matu tenemakubainimaki.
Haska memakĩ matũ txakabu ẽ ma matu pakamaimaki”, ikaya
- ³ haniara hui tashni sai ikĩ yuikĩ:
“Hanu tsua hiweabumanu bai pewakĩ
Shanẽ Ibũ bai pesashũshãkãwẽ.
Hanu hawa hayamahaira anu bai yushtuma wakĩ kayatapĩbaikĩ
nukũ Deus bai pewashũshãkãwẽ.

- 4 Napaku tibi pewakĩ mai mata wakĩ
 mati matipa pãpa wakĩ
 mai shātu shātupa inũ mati matipa betsa wakĩ
 dasibi sapa wabaĩkĩ pewashũshãkãwẽ.
- 5 Mã ma haska washũkẽ
 hanushũ Shanẽ Ibũ hawẽ kushipa pepa hatu uĩmai huaya
 dasibi yurabu haki itxashũ uĩshãkanikiki.
 Hamebi Shanẽ Ibũ haska yuikiki”, ikaya
- 6 haniara hui ana tashni sai ikĩ ea yuikĩ:
 “Sai iwe!” ea waya
 Eã yukakĩ: “Harakiri sai ipa?” ě aka
 ea yuikĩ: “Yurabu dasibirã, basi keskabu bestiki.
 Hatũ kushiparã, ni hua keska bestiki.
- 7 Shanẽ Ibu Senhor Deusũ hatu mamakishũ shũ akaya
 basi txushi inũ hua utsi shanamiski.
 Yuraburã, txanimahaira basi keskabu bestiki.
- 8 Basi txushiaya hua utsi shanamiski.
 Hakia nukũ Deusũ hãtxarã,
 ha besti hawa betsama mestẽ ipakenũbarikiki”, ikĩ
- 9 Sião yuikĩ: Siãonã, mati keyatapa hawẽ henea mamaki mapeketã
 hui kushipawẽ sai ikĩ kaka pepa txaniti hatu banabimariwe.
 Jerusalémnẽ, hawa dateama mĩ hui tashnimakĩ
 kaka pepa Judã maewã tibi anu hiweabuki hatuki eska
 txaniriwe:
 “Na habia matu dapiki, matũ Deusrã!” hatu wakinã.
- 10 Uiã. Shanẽ Ibu hawẽ kushipaya
 hawẽ pe yunutiwẽ hatu pe mekei ma huikiki.
 Hawenabu merabewakĩ hatu piskumatã
 hatũ manakuti pepa hatu inãshanikiki.
- 11 Txashuwã mekenikatũ hawẽ txashuwã shukua hatu mekemis keska
 wakĩ
 txashuwã bake bitã
 hawẽ shutxi anu ikubaĩkĩ inũ
 dama kaĩ benabu meke pewamisbu keska wanũ ika ma huikiki,
 nukũ Shanẽ Iburã.

Israelĩ Deus ha kayarã, kushipahairakiaki, na hãtxarã

- 12 Ianẽwã itamamai panirã,
 tsuã hawẽ mekẽ hanakubaĩkĩ ma tananimẽ?
 Nai natukanã, tsuã hawẽ mekẽnẽ meshãtã ma tanakubainimẽ?

- Mai mishpu kuru mai hirabi anuarã,
tsuã itxawashũ kukiki ma tananimẽ?
Mati tibi betsa betsaparã,
tsuã ma itxawashũ ma hawẽ shākama keyunimẽ?
- 13 Senhor Deusrã, tsuã hawẽ shinã unãti wakĩ merabewanimẽ?
Tsuã merabewakĩ yusinimẽ?
- 14 Hau Deusũ nĩkatã yunu pewanunã,
tsuã hawẽ shinã betsa inãnimẽ?
Kaneama pepa inũ txakabu hau unãti wanunã,
tsuã yusinimẽ?
Damini inũ yumeai hau unanũ, tsuã tapĩmanimẽ?
Hau unanepanũ, tsuã hawẽ shinã tapĩmakubainimẽ?
- 15 Deusũ shinanã, eskaki.
Nawa shukua tibi uiainã, ũpash tusua keska bestiki.
Balança anu mai mishpu bestitxai hana keskabuki.
Ianẽwã anu natukã mai tibirã,
hawẽ karurã, mashi beru bestitxai keskaki.
- 16 Mai pakea Líbano dasibi ni shukua anua
haska Deusũ yuinaka betxipai keska menushūtirubu damaki.
Ha inũ, habianuri karu washũ ha yuinaka menutirubu damariki.
- 17 Nawa shukua tibi dasibi hiwebaunaburã,
ha bebunuarã, hawamahairabuki.
Hatũ habukiri shinanã, hawenarã,
hamẽ hawa karumahairaki.
- 18 Matubũ Deus mã unãti wakĩ shinanã,
haratu keskamẽ?
Haratu dami besu keskamẽ?
- 19 Huni yura dami wanikatũ
huni keska wakĩ dami wamisrã,
haska keskamẽ, Deusrã?
Tsuãra mane dami wakĩ huni wa
hanushũ ouro pewanikatũ hawẽ yura ourowẽ pushatã
prata mane dispi txiwetameya sawemakĩ
hawẽ yura kaĩmamiski.
- 20 Hamẽ habu pei heshe hayamatũ hi kushipa katutã
hi dami wanika unãhairai betxitã yunukĩ
dami hamebi tĩ itiruma hatu amamiski.
Haska keskamahairaki, nukũ Deusrã.
- 21 Matubunã, haskarã, mã unãmahairamẽ?
Haska yuiniburã, mã nĩkaismamẽ?

- Bebükirirã, matu yuiama inibumẽ?
 U unu mai dami waitianã, nĩkakĩ mã unãma inimẽ?
- 22 Nukũ Deusrã, naĩ mai atxia mamaki
 hawẽ shanẽ ibu hanu tsauti hayaki.
 Hari tsaushũ hunibu uĩkinã, shini keska hatu uĩkiki.
 Naiwẽ hatu atxi keyukĩ hawẽ hatu bepu keyuaki.
 Tari hiwe txumia hatu pũtea keska wamiski.
- 23 Huni shanẽ ibubiakẽ betsa wakĩ hawama hatu wamiski.
 Mai anu yununika kushipabubiakẽ hatu mitanuma wamiski.
- 24 Haburã, mibã betsa dama banabu
 hatũ tatxa mai anu hawẽ tapũ hayariama mestẽriama keskabuki.
 Deusũ hatu mamaki shũ aka txushimis keskabuki.
 Uiyabi niwewã bekĩ hawẽ pei shana nuyamabaĩmis keskabuki.
- 25 Deus meribitũ hunibu yukakĩ:
 Matubunã, ẽ tsua keska mã ea shinaĩ?
 Tsua ea keska itirumẽ?
- 26 Bewenikitã naiuri matũ beruwẽ uĩkãwẽ.
 Ha dasibirã, tsuã dami wanimẽ?
 Haska bishi tibi txasha kaiãkeakeai
 hatũ kenawẽ ẽ hatu kenamiski.
 Haskawẽ taea Deusũ hawẽ kushipa tibiwẽ hatu mekea hatũ txasha
 hawa benutirubumaki.
- 27 Jacó enabu Israelbuĩ,
 askai mã ha ikai?
 Askakĩ mã eska yuiai?:
 “Ë hiwe txakabiakẽ Senhor Deus ewẽ nuikĩ ea merabewamaki.
 Deusũ ea shinãmaki”, ikĩ
- 28 matubunã, mã unãmamẽ? Mã nĩkaismamẽ?
 Nukũ Senhor Deus ikibi ini mai hirabi bawakĩ dami wanirã,
 harã, punu nukatiruma inũ hĩ itirumaki.
 Haska dasibi shinãkĩ unã keyuai tsuã nĩkakĩ tana keyutirumaki.
- 29 Punu nukabu ana hatu kushipa inãkĩ
 babubu merabewakĩ ana hatũ yura kushipa wamiski.
- 30 Berunãbubia punu nukai huĩti nishmatirubuki.
 Kushipabubia hĩ iki di itirubuki.
- 31 Hakia tsuabura Senhor Deuski txiti ikaburã,
 ana kushipa bena hayakubaĩkanikiki.
 Kushikaini hawa punu nukatiruma inũ
 bai tanabaini hawa babutirubumaki,
 ixmĩ hawa peshukuama nuyakaunai keskairã.

**Deusū Israelī enabu hatu yubanishū ana hatu
merabewanikiaki, na hātchará**

- 41** ¹“Mai pakea Mediterráneo Ianēwā kesha anu hiweabuū, hātchama pestā ea nīkakāwē.
Ana dateama huīti kushipakāwē.
Haska mā sinatanamemisburā, neri itxai bekāwē,
haska ē matu amamiskiri nū hātchanūbunā.
- ² Bari huaikiria ha shanē ibuhaira Cirō nawa shukuabu tibi maemakubaīmisrā,
tsuā yunumakī amakubaīmismē?
Ha nawa shukuabu tibi hatū shanē ibu babu watā
hatu tsuma wamakubaīmisrā, tsuā amakubaīyamamē?
Hatū matxatu txai pa inū hatū kanū piayabis tekekī mesi watā
petxux sa akawakinā, tsuā hatu amakubaīyamamē?
- ³ Hatuki sinataibū hatu txibābiabainabu hawa tsuā hatu meama unanuma hatu dete dete abaīkī
hatū taewē kati bai metsamaisma keska wakī,
tsuā hatu amakubaīyamamē?
- ⁴ Dasibi haska watirubu daya amakinā,
tsuā hawē shinanē hatu taewamanimē?
Hanu yurabu dami wakī taewatā haska hau hiwekubaīshanūbū
hatu yunukubaīkinā, tsuā hatu akubaīmismē?
Earā, ē habia Senhor Deus ea besti Deus kayabitū
ē hatu yunukubaīmiski.
Ea dukū ē ini inū
hawē henei ē iriakūkaīshanaii.
- ⁵ Ianēwā Mediterráneo kesha anu mai pakea tibi anu hiwebaunabu
haskaibu uī date paepaibū
mai hirabi kesuakea patxa sakui taka taka ikaya
dasibibū txaimashū uinū ika beshākanikiki.”
- ⁶ Habū mabu wanikabū hawē haibu mabu wanikari merabewakī
hatu shinā txākāwamisbuki.
- ⁷ Dami wakī hi mabu wanikatū hawē haibu ouro mane inū prata
mane wanikari benimawamiski.
Hawē mastatiwē mane dami wakī sapa wanikatū
hatū mane mabu txusha txusha anika benimawariamisbuki.
Hanushū dami menekī ma keyutā
ha mane tsis anika yuikī: “Mī pehaira wamiski”, atā
hanushū ha dami hau dabeke dabeke iyamanū
pregowē mestēwākī mastamisbuki.

- 8 “Jacó enabu Israelbuũ, ea nĩkakāwě.
Ha betxipaikĩ ã katuni ã tsuma ã haibu Abraão mã hawě bababuki.
- 9 Mai uke betsauria eã ã matu kenaniki,
txaihaira ianēwã deshũ betsauria matu katukinã.
Hanushũ matu yuikĩ: ‘Maturã, mã ã tsumabuki’, akĩ
eã matu katunishũ ã matu danaĩsmaki.
- 10 Dateyamakāwě, ã matubekirã.
Dateyamakāwě. Earã, ã matũ Deuski.
Matu merabewakĩ ã kushipa ã matu inãmiski.
Ea kushipa binumamistũ matu tsumashũ
hawa matu heneama ã matu mekekubainaii.
- 11 Dasibi habũ matu danaĩbu ã hatu dakewa babushãkanikiki.
Habu matuki sinatakĩ matu detemisbu manakukĩ
ã matu hatu yamawashũshanaii.
- 12 Matuki sinatakĩ matu detemisbu ana hayamēkaĩ ikĩ benai
mã hawa hatuki nukutiruma ishanaii.
Habũ matu atxitã hatiri matu detekĩ
hatiri matu ibu wabaĩmisburã,
hawa habũ matu haska wabuma ini keska mã hatukiri shinãshanaii.
- 13 Hakia earã, Senhor Deus ã matũ mekenikatũ
matu metsũtã yuikĩ:
‘Ana hawa dateyamakāwě, ã matu merabewakubainaiwě taearã’ ”, akĩ
- 14 Senhor Deusũ hawě hãtxa mestēwãkĩ yuikĩ:
“Jacó enabu Israelbuũ,
ha mã tesheishtani mã babubiarã,
hawa dateyamakāwě, ã matu merabewairã.
Earã, Israelĩ Deus meribirã, ã matũ piskumanikaki.
- 15 Matuburã, hawě mai sheshabaĩti sheta benaya keska ã matu
washanaii.
Mai sheshabaikĩ mati tibi pãpa wakĩ mã mishpu washanaii.
Mati mishtĩ shekiwã shaka keska mã washanaii.
- 16 Mã hatu beka beka aka niwě hatu bushanikiki.
Niwe shubi shubi ibirãkĩ sa abaĩshanikiki.
Ë matu haska waya matubu mã benimashãkanaii.
Israelĩ mekenika ã Senhor Deus meribiwě mã kēshãkanaii.
- 17 Enabu nuitapai hawa pei hayabumã ũpash benabiai
ibubis betxiabumaki.
Ũpash manui hatũ hana tashkai tetsusĩbiaibũ
hakia ea Senhor Deusũ ã hatu amashanaii.

Israelĩ mekenika Deus eanã, henekĩ ẽ hawa hatu putabainama ishanaii.

- 18 Hanu tsua hiweabumanu mati keyatapa anua ẽ hene habamashanaii.
Napaku anu txatxa tibi ẽ tsaũshanaii.
Hanu tsua hiweabumanu iã pishta wakĩ ẽ newesh shanaii.
Mai metu anu ẽ pashku habamabirãshanaii.
- 19 Hanu tsua hiweabumanu mai metu anu hi tibi ẽ benemashanaii,
kusharã inũ olivarã, hi pepa betsa betsapa benemakinã.
- 20 Ɛ Israelĩ Senhor Deus Meribitũ dasibi dami wakĩ
ẽ kushipawẽ ẽ akeakeni
hau mai hirabi anu manibaũshũ uĩkĩ nĩkakĩ tapĩkĩ
hau unãshanũbũ ẽ haska wakeakekubaĩshanaii”, iniki.

Yushibu tibi kẽwainã, hamẽkiaki, na hãtxarã

- 21 Senhor Deus Jacó Shanẽ Ibhairatũ yuikĩ:
“Damibuũ, beshũ matũ kushipakiri ea uĩmai bekãwẽ.
Hawara mã amis beshũ akĩ ea uĩmakãwẽ.
- 22 Matu nĩkanũ uatiã ishanai nukuki txanikãwẽ.
Uatiã ma iyamakiri nuku yusĩkĩ unãmakãwẽ.
Hamapai tibi ishanai nukuki txanikãwẽ,
haska kaĩtã keyushanai nũ uĩshanunã.
- 23 Haska txipu kaĩbirãshanai nuku banabimakĩ yuikãwẽ.
Haska txanima mã deusmẽkaĩ, nuku shabakabi uĩmakãwẽ.
Haska mã atiru pepa kasmai txakabu nuku ashũkãwẽ,
matuki date paepai nũ mesenũbunã.
- 24 Eã ẽ matu uianã, matuburã, mã kushipa hayamahairabuki,
mã hawa dami betsa watirumahairarã!
Habu unaĩmapakĩ mã dami katumisburã,
mã peirakãwã!
- 25 Shanẽ ibuhaira Pẽrsia bari huaikiri hiwea ẽ kena nortekiria
tashnikirãshanikiki.
Shanẽ ibu betsabu hatu atxikĩ
hawẽ taewẽ pupus pema pema abirãkĩ akawashanikiki,
mai mabu wanikatũ hawẽ taewẽ mapu pewakĩ katarãkĩ biyu biyu
amis keska wakinã.
- 26 Haskai nũ uinũ barinũ bebũkirihaira ha shanẽ ibukiri,
tsua hatuki txanimimẽ?
Ha hunĩ ashanai txanima bebũkiri yuini haskawẽ taeshũ
nũ e itã unãtiruburã, tsuã animẽ?
Damipaã, hawa betsa taska mã txaniama iniki.
Mã ha shanẽ ibukiri hãtxai hawa hãtxa mã yuiiai

- tsuã hawa nĩkamahaira iniki.
- 27 Hakia ea Senhor Deusũnã, bebũkiri Sião anuabu hatuki txanikĩ ã hatu unãmaniki.
Jerusalém anu ã hãtxa yuishunika ã yununiki,
ha Israelĩ enabu hawaira txĩtũshanaibu hau hatu yuinunã.
- 28 Eã ã uianã, hawa dami yushĩ betsa tashniamaki.
Haratura yushĩ dampã merabewakĩ hunibu yusĩtirumaki.
Matũ yushĩ dami ã hatu yukabia ea hawa kematirubumaki.
- 29 Ha yushĩ dami tibirã, hawama hamẽki.
Hawa dami watirubumahairaki.
Hawa kushipa hayama dami bestibuki.”

Hawẽ tsuma katunikiri Senhor Deus hatuki txaninikiaki, na hãtxarã

- 42** ¹Deus hatuki txani: “Uĩkãwẽ. ã tsuma ã katunirã,
ã betxipaiã ea benimawamiski.
ã Yushĩ kushipa ã yunua merabewaya
ha ã tsumapã hawẽ yunuti kushipa pepakiri
yurabu shukuabu tibi yuibaũshanikiki.
- ²Hawẽ hui kushipawẽ hawa hãtxama
unãshubira hãtxai hawẽ hãtxa kaiaĩ
bis bis ikamakẽ bai namaki mapushũ nĩkama ishãkanikiki.
- ³Txanimahaira hawẽ yunuti kushipawẽ txakabu maemakĩ binuriamã
yurabuwẽ nuikĩ tawa yushtu puaka keskabu
huĩti babubiabũ hatu danãma ishanikiki,
bĩ pahi ibubis nukabiaya nukawama keska wakinã.
- ⁴Hanushũ hawẽ yunuti kushipawẽ txakabu binuriamã
hawa huĩrukuãma inũ hawa punu nukai unãyamasama ishanikiki.
Nawa shukua betsa betsapabu Ianẽwã Mediterrãneo kesha anu
hiweshũ
ã tsumapã hãtxa nĩka pewashãkanikiki”, aka
- ⁵Ha Senhor Deusũ nai hirabi dami wakĩ kaĩmani inũ,
mai dami wakĩ tashnimani anu haki hamapai benemisbu inũ,
yurabu haki hiweabu hiwea hatu inãkĩ hatu huĩsinamamistũ
hawẽ tsuma yuikĩ:
- ⁶“Ea Senhor Deusũ ã mekẽnẽ mia metsũshũ ã mia kenaniki,
hau mia ikũwai mĩwẽ taea ea anu piskushanũbunã.
Mia haska wamakatsi mĩwẽ ã yubakaniki,
nawa shukuabu tibi unãti wati bĩ peshea keskakĩ
mĩ hatu txasha washanunã.
- ⁷Haska wakĩ beshushbu mĩ hatu uĩmashanaii.
Bitxiti hiwe merã hatu bitxiyamabu mĩ hatu tashnimashanaii,

tsuabura meshu anu hiwea keska hatu tashnima keska wakinã.

8 Earã, ã Senhor Deuski, ã kena kayabirã.

Hau tsuara betsã ã kushipa hawena keska wakĩ
 hau marias duawayamanũbũ ã hatu yunuismaki,
 hãtxa pepawẽ ea besti duawakatsi ikama
 dami yushĩ duawaibuwẽ taeshunã.

9 Uatiã ã matuki txaninirã,

dasibi bebũkiri ã yuini ã ma akĩ keyuaki, menekinã.

Na habiatianã, ana haskashanai bebũkiri kaka bena ã matu tapĩmai,
 matu bebũ tashniriama bebũkiri mã unãkubaĩshanũbunã.

Deus kẽwai kãtai hawẽruakĩ benimawatikiaki, na hãtxarã

10 Kãtati bena betsawẽ Senhor Deus kãtashũkãwẽ.

Nenumahaira mai kesua anushũ kẽwãbaũkãwẽ.

Tsuabura mã ianẽwã shashuwãwẽ mapuabu inũ,
 mã ianẽwã merã yuinaka hiweabu inũ,
 mai pakea tibi ianẽwã kesua anu mã yurabu hiweabunã,
 Deus kẽwãkãwẽ.

11 Mai tsusĩ hawama anu inũ ha maewã wanibu,
 hau benimanũbũwẽ.

Quedar nawabu hatũ tari hiwewẽ hiweabu
 hau benimarianũbũwẽ.

Mae tibi anu hiweaburã, shinã txãkaĩ hau kãtanũbũwẽ.

Ha dikabi mati keyatapa betsa binu keyua mamaki mapeketã nia mã
 huiwẽ

benimakĩ mimawakãwẽ.

12 Ianẽwã kesha mai pakea tibi anushũ

Senhor Deus pepawakĩ shabakabi duawakĩ hau kẽwanũbũwẽ.

13 Senhor Deus hawa dateama mẽtsisipa keskai kaĩkirãshanikiki,

hatu maematanũ ika detenamenika keskai bebukainirã.

Hatu maemanũ ika bui hari sai sai ibaĩmisbu keskakĩ

hawẽ hui tashnimashanikiki,

haska kaĩkĩ haki sinataibu yamawanũ ikarã.

14 Senhor Deusũ ana yuikĩ:

“Hatishuĩra ã nishma dakani inũ ã pes dakanirã,
 ã hui ã ana meketirumaki.

Hakia natiã aĩbu bake kainũ ika bis imis keskai inũ,
 ana teneama tsekerẽ imis keskai ã haskashanaii.

15 Mati keyatapabu inũ mati hatiubuma yamawakĩ
 dasibi ni hukũmisbu ã tsusĩwãkĩ keyushanaii.

Dasibi hene netsukĩ mai tsusĩwãkĩ ã hawa hayama washanaii.

- Iã tibiri ã netsu keyuriashanaii.
 16 Beshushbu hatu iyukinã, bai tanamabaĩkĩ
 hanu uĩ buisbuma anu ã hatu iyushanaii.
 Meshu anu buaibu hatu bebũshũ bĩ hatu txashawashũkĩ
 mai txakabu pãpa wakĩ bebũkiri hawamawakĩ ã hatu
 pewashũshanaii.
 Na habu haska tibirã, hawa yupatirubuma ã hatu ashũshanaii.
 17 ã hatu haska wabainaya dami yushĩ inũ hawẽ kẽwãti tibi tsuabũra
 hatu yuikĩ:
 ‘Maturã, mã nukũ deusbuki’, hatu amisburã,
 haburã, hatũ damiki dakekĩ henebaĩshãkanikiki”, itã

Israelburã, beshush keska inibukiaki, na hãtxarã

- 18 Deusũ ana hatu yuikĩ:
 “Patabuũ, nĩkakãwẽ.
 Beshushbuũ, shinãkĩ unãkãwẽ.
 19 Israel ã hãtxa bunika wakĩ ã katubiani
 yura betsabu tsua haskamabiakẽ
 Israelbu ã hãtxa bunikabubia
 mã beshush keskabu inũ mã pata keskabu mã ã tsumabuki.
 20 ã betsa betsapa matũ berubi ã ashuaĩ uĩbiakubirani
 ha shinãkĩ mã uĩkatsi ikabumaki.
 Nĩkabiakĩ mã hawa nĩka pewabumaki.
 21 ã matũ Senhor Deus piskumanikatũ
 ã yusiã hawẽruawẽ ã matu e imati ewapa ashũbiakubaina
 22 hakia mã Israelburã, matuki sinataibũ matu anua yumetsukĩ inũ
 matũ hamapai mebĩ keyubaĩkĩ
 matu atxitã dasibi matu bitxikĩ iyumisbuki.
 Hari matu bitximabu tsua matũ merabenã kashũ
 matu kaĩmakĩ bepẽshuĩsmaki”, ikaya
 23 hanushũ Isaíasĩ hatu yuikĩ:
 “Matu haska wabia,
 haskakĩ uĩtã mã shinã betsa waisbumamẽ?
 Hamẽ haskashanaiburã,
 tsuã haska nĩkakatsis ikimẽkaĩ?
 24 Jacó enabu, Israelburã, hau hatu atxitã bitxishanũbũ
 tsuã hatu yununimẽ?
 Txanimẽ, Senhor Deusũ hatu anirã? Txanimaki.
 Habu Deuskiri txakabuhairakĩ
 hawa txibã pewama bai kayatapia hatu unãti wamabiakubaina
 hawa hawẽ yusiã nĩkakĩ txibãshunabumaki.

25 Haskawē taeshū Deus habuki sinatakī kupikī
 detenamenikabu Deusū yunua hawairabirā txiwē hatu kuaniki.
 Hatu haska wabia hawa betsā taska uītā tapīkatsi ikama inibuki.

Senhor Deus ha besti piskumanikakiaki, na hātcharā

43

¹Hakia natianā, Jacó enabu Israelbuū, nīkakāwē.

Senhor Deusū matu dami wanitū matu yuikī:

“Dateyamakāwē, matu iyunibu haria hatu putamabirākī ē matu
 tashnimabiranimaki.

Eā matu katunishū matū kenawē kenakī ena ē matu waniki.

²Mā hene pukebainaya ē matubetā pukekubaīshanaii.

Hene besusi pukebaini mā hasama ishanaii.

Matumebi mā txi anu napukubia mā menuama ishanaii,
 ha herepā matu dawakara akamarā.

³Earā, ē Israelī enabū Senhor Deus meribi matū piskumanikaki.

Matu tashnimakinā, matu ana ena wakī bikatsis ikī

ha nawabu Egito inū, Etiópiā inū, Sebá habū matu itxakawaibu
 hatu matu kupishūkī Pérsia nawabuwē ē matu tashnimabirāshanaii.

⁴Matu yaushihairakī matu benukatsi ikama ē matu betxipaii.

Matū hiwea piskumatā matu benukatsi ikama
 hunibu inū mai pakea tibi hari ē matu ināniki.

⁵Dateyamakāwē, ē matube niakirā.

Matunabu ana itxawakī nenuma bari huaikiria inū bari kaikiria
 hatu iwekī ē txitūwāshanaii.

⁶Nortekiri hiweabu eā hatu yuikī:

‘Enabu ea ana hatu nitxīshūrikāwē’, akī

sulkiri hiweabu hatu yuikī:

‘Enabu ana hari yaushiana

ē huni bakebu inū ē aibu bakebu

nenuma mai kesukauna anua ea hatu iweshūrikāwē.

⁷Dasibi enabu ē kenaya

habū ea duawakī yurabu ē kushipa hau uīmashanūbū

hatu dami wakī ē bawanirā, ea anu ana hatu iwerikāwē’ ”, iwanā,

⁸“Enaburā, ea anu nitxīkāwē.

Haburā, beruyabia beshushbuki.

Pabīkiyabia nīkaisma patabuki.

⁹Mae tibi anuabu inū nawabu mā shukuakeakeaburā,

hanus hatube mā itxatiruki.

Haska Deusū hawenabu merabewai kai

tsuā bebūkiri unātā yuitirubu ikimamē?

Haska txanimamēkaī, tsuāra uīmashū nuku bebunua txanikāwē,

nũ nïkanunã, haska yui kayabimêkainã”, ikĩ

10 Senhor Deusũ hawẽ hãtxa kaneama mestẽwãkĩ:

“Habia mã matubuki, ã txaninikaburã,
mã ã tsumabu inũ eã ã matu katunirã.

Ea unãtã ea ikũwaĩ eki txiti ikĩ

ã Senhor Deus dasibi binua

mã ea unanũbũ ã matu katuniki.

Ë iriamakẽ tsua deus betsa hayama iniki.

Ha inũ, uatiã ea katxu betsa hayatirumahairaki.

11 Ea besti ã Senhor Deuski.

Eamaki hawa tsua betsa piskutirubumaki”, itã

12 Senhor Deusũ hawẽ hãtxa kaneama mestẽwãkĩ:

“Ea bebũkiri matuki txani hãtxanishũ piskumakĩ ã matu
pashawaniki.

Yushibu betsã matu mekekĩ matu ashuãma ini matũ ibubu inũ
matubunã, uinishũ mã unãhairaii.

13 Ea ã tashnirinã, hawa betsama habias ã ipakeaii.

Ë kushipa mebikĩ tsuã ea henematirumaki.

Hawara ã akai tsuã ea binumakĩ txakabuwatirumaki.”

14 Israelĩ Senhor Deus meribi

hatu mebikinãkũkaĩmis hatuki txani:

“Matu hari pashawakinã, Babilõnia hunibu ã hatu yunushanaii.

Haria matu tashnimabirãkatsirã, bai tibi ã matu bepẽshũshanaii,

Caldéia nawabũ matu iyui matuwẽ benimabiabainibu habũri bika
teneshãkanikiki.

15 Earã, ã habia Israelĩ damiwanika meribi Senhor Deus ã matũ shanẽ
ibuki.”

16 Hanushũ Senhor Deusũ ianẽwã merã bai tapitã

hene mesebiakẽ hanu bai watã

17 detenamenika mẽtsisipabu hatũ detenameti cavalo inũ hawẽ

tarãbaĩti ha baiwẽ buaibu

hanu hatu yamawakĩ ana haska benitima wakĩ

hanu besti hatu desũshanikiki,

bĩ pahi hi ikai nukawa keska wakinã.

18 Haska washanaiwẽ taeshũ Senhor Deusũ hawenabu hatu yuikĩ:

“Haska uatiã mã hiwekũkirãshina ana shinãyamakãwẽ,

mã bika tenekubirãshina ana has shinãma hakimairã.

19 Eanã, mã haska hiweisma betsa bena ã matu ashuãĩ

natiã tashniai ibubis mã uïshanaii.

Hanu tsua hiweabuma anu ã matu bai pesashũshanaii.

Ha mai anu hawa hukuïσμα anu hene tuekĩ ã habawashanaii.

20-21 Habu enabu wakĩ hau ea kẽwãshanũbũ ã hatu katuni
habu ekiri txanibaũshãkanikiki.

Hanu tsua hiweabuma inũ hanu hawa hukuïsmamu

ũpash tuekĩ ã hatu habawashũshanaii.

Ë hatu haska washuna ha ũpash akaibũ

hanushũ yuinaka pianã betsa betsapabu inũ, kamã inu inũ, pupũ
habũri ea duawashãkanikiki.

22 Jacó enabu mã Israelbu matunã,
ea kenakatsi ikama eki txikishi mã ma ea hakimaki.

23 Ea benimawakĩ txashuwã mã ea menushunama inũ
ea duawakĩ mã ana ea hawa inãkuïsmaki.

Mã ekiri hakimaya ana matũ inãkuï inũ sheni ininipa:

‘Ea inãkãwẽ’, iwanã, matu bika wai:

‘Menã, menã’, ikĩ ã matu yukama ikũkainimaki.

24 ‘Hawara ininipa peiwẽ bitã mã ea benimawanũ’, ikai
ã matu yunuama inũ,

ha binumakĩ: ‘Yuinaka sheni ea kuashũkãwẽ’, iwanã,
ã matu hawa yunuamaki.

Hamẽ haskama maturã, atimapa tibikĩ ea danãmakĩ txakabukĩ
mã ea bika tenemakubainaii.

25 Mã pubẽ sinatapabubiakẽ ea ã matũ Deus matuwẽ nuikĩ
matũ txakabu ana tanakatsi ikama matu tere ashũtã ã ana shinãma
ishanaii.

26 Ë matu haska wamismẽkaĩ, mã ea txitekatsis ikairã,
unanepa pewanika anushũ pewanãkãwẽ.

Mã ea txitekĩ pepa kaĩmaimẽkaĩ, txanikĩ ea uĩmai bekãwẽ, nũ
uinananunã.

27 Ha dukũ matũ shenipabu txakabui taeniki.

Matũ yusinãbũ ã hãtxa txibãma ea dananibuki.

28 Ë Templo shanẽ ibu mekenikabũ atimapa wakĩ ea txibã pewabumakẽ
ã hatu beshtekubainiki.

Na haska tibiwẽ taeshũ Jacó enabu mã Israelbu

hau matuki kashekĩ nuitapa wayunũbũ hatu yunukĩ ã matu heneniki”, itã,

Senhor Deus ha besti Deus kayabikiaki, na hãtxarã

44 ¹ Senhor Deusũ hatu yuikubaĩkĩ:

“Jacó enabu mã Israelbu inũ, mã ã tsuma ã katuabuũ, natiã ã
hãtxa nĩkakãwẽ.

- 2 Ea ẽ matũ damiwakĩ bawanika Senhor Deusũnã,
mã kaĩriama matu pe ewawakĩ ẽ matu merabewakubainiki.
Jacó enabu Jesurum nĩkaisma mishtĩbuũ, ẽ matu katuni,
mã ẽ tsumaburã, dateyamakãwẽ.
- 3 Mã haskawẽ taeshũ hanu tsua hiweabumanu
mai hawa beneisma anu pashku wakĩ ẽ ùpash tuea habashanikiki.
Matũ bababu pepawẽ duawakĩ hiwea bena inãkĩ ẽ hatu yunushanaii.
- 4 Habu yumei pairã, basi heshe sa itã yumemis keskai inũ
hi hene keshakea hawẽ tatxa heneya ewai keska habu kushipashãkanikiki.
- 5 Hanushũ betsã yuikinã: ‘Earã, ẽ Senhor Deusunaki’, ikaya
betsã hamebi yuiki: ‘È Jacó baba betsaki’, ikaya
betsã hawẽ mekẽ anu kenekĩ netãkĩ: ‘Earã, ẽ Senhor Deusuna kayabi
ẽ hawẽ yuraki’, akĩ
hawẽ kena ana txitxikĩ Israelĩ kenayabi netãriashanikiki.
- 6 Senhor Deus Israelĩ shanẽ ibu inũ
hatũ merabenanika dasibi binuatũ yuiki:
“Earã, ea dukũ ẽ hiweni inũ
ẽ hawẽ henea debesekeaki.
Tsuã ea binua Deus kayabi betsa hayamaki.
- 7 Tsuã ẽ akai keska atiru hayamẽ?
Ha haska haya hãtxakĩ hau ea tapĩmanũwẽ.
Dami wakĩ taewani inũ u unu iki kai inũ
ma hawara tashni kema bebũkiri yuikinã,
tsua txanikĩ yuitirumẽ?
Haskarã, tsua hayamaki. Eã besti ẽ atiruki.
- 8 È haskakẽ benimai dateyamakãwẽ!
Nenumahairatiã yui ea ẽ txaninirã,
matubunã, mã unaiĩ. Mã haska ekiri txanitirubuki.
Deus kayabi betsa hayamẽ, mã unanã?
Hayamahairaki. Hanu pashati betsa ẽ uĩsma ẽ hawa unãmaki.”

Habũ kẽwãti dami wamisbu Deusũ hatu dananikiaki, na hãtxarã

9 Tsuabũra habũ yushĩ dami wamisburã, haburã, hamẽki. Ha inũ,
habũ yushĩ dami watã betxipaibiamisbu, hamẽriki. Tsuabũra ha dami
hamẽbiakẽ kẽwaĩburã, haburã, bekũ inũ shinaũmabuki. Haskaburã, hatu
usaĩ hatuki kasheti sharaki. 10 Tsuãra mane dami wakĩ yushĩ ha kẽwãti
wakĩ hanushũ haki payumis anushũ hawẽ kẽwãti deus wairã, ha huninã,
hanu hamapai dayatitiãbiakẽ benumiski. 11 Ha dasibi habuã ha dami
kẽwãmisburã, habu hatuki kasheti besti ishãkanikiki. Ha habũ yushĩ
dami wamisburã, hunibu bestiki. Hanu Deusũ hatu unãti waitiã dasibi ha
bebũ mapushãkanikiki. Hatu haska wa babui date paepashãkanikiki.

¹²Habū mane dami wamisbu hatū dayati mabu shinākāwē. Mane payukī txiwē kuamisbuki. Hanushū hawē pewakatsi mane kushipa betsa pewati tsumashū mastatiwē mastakī pure pure akī hatū pūyā kushipawē dayamisbuki. Hakia ha mane dami wanika piana dayakī hawē kushipa keyui inū ūpash akama hī imiski.

¹³Ha dikabi habū hi dami wamisbu shinanākāwē. Haska wakatsi ikī hi tanatiwē tanamisbuki, hawē kenetiwē ha tanamabaūkī dami wakatsi bishakinā, hawē keneti betsa compassowē ariakinā. Haska watā hi dami wanikā tanamabauni dayakī hi huni keska hawē yura hawērua watā hatū yushī kēwāti hiwe anu nitxīmisbuki.

¹⁴Haska inū, betsarā, tsuāra kusha banaima uī yumewaima txipu ha kusha ewaima hayatā deratirubuki. Hamē haska wama ni shukua anua cedro kasmai hi betsa ewapa hamebi yumeima mekekubaikī ewapahaira deratirubuki.

¹⁵Hanushū yurabū hawena watā mekinā, karu wamisbuki. Tuash betsa kuatā hawē yumisbuki. Tuash betsa kuatā hawē misi bawamisbuki. Tuash betsa dami wakī hawē deus watā ha namā beti itā kēwāmisbuki.

¹⁶Ha yurabu hatiribū hi sēke betsa namakis tuash atā karu watā hatū nami hawē shuishū pi yani wai pepemisbuki. Ha inū, hawē yuii hātxai: “Haska karu dekenepamē? Ea hawaira shana waikiki”, imisbuki. ¹⁷Hanua ha hi tuash betsa teshea dami wakī hawē kēwāti deus watā ha namā beti itā kēwākī yuikī: “Hawara bika ē teneai ea nemashūkī ea piskumawe. Mī ē deuski”, akī yuimisbuki.

¹⁸Ha huniburā, hawa unāma inū hawa tapiābumaki. Beruyabia uikī pewama beshush hairabuki. Hatū shinā hatu bepuhaira hawa nīka pewatirubumariki.

¹⁹Haska wabiakī hawa hawē shināwē tapī pewama yuikī: “Ha hi sēke namakis betsa tuash atā ē ketiā hi iki dekēshūwē misi ē bawashuki. Ē nami shuishū piriashuki. Hamē ha tuash betsa ē ha kuama bitā dami atimapa wakī kēwāti yushī watā hi hamē ē kēwaiī”, itirubuki. ²⁰Txanimahaira txi mapu pia keska wamisbuki, hatū shinā txakabū hatu parāhaira pepa haska henetā txibainā. Ha huniburā hatū txakabuwē taea haskatā pashatirumahairaki. Hawara hunī dami watā hawē mekēnē tsumatā hawē shinā pemawē taea hawa shinā pewama ha dami hatu uīmairā, ha huni txanitxaka bestikanikiki.

**Senhor Deusū hatū txakabu buashūtā Israelbu
ana hatu mekenikiaki, na hātxarā**

²¹“Mā Israel Jacó enabuū, mā ē tsumabunā, ea shinākāwē.
Ē matu dami wani mā ē tsumabuki.

Israelbuū, ea hakimakī ea putayamakāwē.

²²Eanā, haska txakabukī mā ea nīkaisbuma
matū txakabu ē ma matu pua ashunaki,

nai kuī dunua pua ibaini yamabaīmis keska wakinā.

Ē ana ma matu mebikinaī ea shinaī txitūribirākāwē, ea anu beirā”,
ikaya

23 Isaías benimakĩ yuikĩ:

Senhor Deusũ hawẽ kushipa matu uĩmakĩ
Jacó enabu Israelbu ma ana hatu mebikinãki.
Naiĩ, Senhor Deusũ hatu haska waiwẽ taea benimakĩ kẽwãkãwẽ.
Mai kini keyatapahairatuũ, benimai sai ikãwẽ.
Mati tibi inũ ni shukua inũ dasibi hi mapubaunabuũ,
hawẽ kushipa uĩ benima txakayamai kãtakãwẽ.

24 Matũ mebikinãnika Senhor Deusũ,

mã kaĩriama matũ yura yumewanitũ matu yuikĩ:
“Earã, ẽ Senhor Deusũ dasibi dami wakĩ
nai hirabi kesukauana wakĩ inũ mai dikabi tashnimatã ẽ
mestẽwaniki,
tsuã ea hawa merabewamarã.

25 Ha inũ, huniburã, ẽ hatube hãtxamabia haskashanai txanimisbũ
hãtxaibu nĩkakĩ unãtã
hatũ shinã ẽ nemamiski.

Habu unanepai txanimisbu hatũ shinã ẽ hawama wamiski.
Huni unanepakĩ yusiaĩbu ẽ hatu hamakiri yuimamiski,
unanepakĩ atirububiakẽ hatũ hãtxa inũ hatũ shinã hamẽ wãkinã.

26 Hamẽ habũ ea txanima txibaĩburã,

hatu haska wama hatu hãtxa kayabi yuimakĩ ẽ hatu
menemakubaĩmiski.

Ë hatu yunua habu ẽ hãtxawẽ yubakaiburã,
hawara akaibu pe kaĩkũkaĩmiski.

Hamẽ eanã, Jerusalém yunukĩ ẽ pewairã,
ana txĩtũbirã hanu ana hiweshãkanikiki.

Judã maewã tibirã, ana benibaũshãkanikiki.

Mae txakabuwanibu eã ẽ hatu benimakĩ keyushanaii.

27 Ianẽwã netsukĩ ẽ tashka watiru inũ

hau hene tibi ùpash hayayamanũ ẽ yunutiruki.

28 Hanushũ Pérsia shanẽ ibuhaira Ciro yuikĩ: ‘Miarã, mĩ ẽ hatu
mekeshunikaki.

Dasibi haska ẽ betxipaiai miã mĩ ea ashũshanaii’, akĩ ẽ yunushanaii.
Ha inũ, Jerusalém yuikĩ: ‘Miarã, mĩ ana mae benikishanaii’, akĩ ẽ
yuishanaii.

Ha inũ, Templo yuikĩ: ‘Mĩ mestẽwãti mishki habũ
buyabirãshãkanikiki’, akĩ ẽ yuiriashanaii.”

Pérsia shanẽ ibuhaira Ciro Senhor Deus hau dayashunũ yununikaki, na hãtxarã

45 1 Senhor Deusũ Ciro katukĩ shanẽ ibuhaira watã
hawẽ mekẽ yusiuri tsumatã

hau mai pakea betsa betsapa maemakī hawena watā
shanē ibu betsa betsapabū detenameti yamawakī
hau mebīshanū yununikiaki.

Hanushū mae tibitū beputi Ciro Senhor Deusū bepēshūtā
hau tsuā ana bepuyamanūbū nemashūkubainikiaki.

Ha haska wanishū natiā Senhor Deusū Ciro yuikī:

2 “Mī kai bebū mia bebū kakī

mati tibi ē mia pureshūkubaīshanaii.

Mane bronze beputi tibi ē mia taskeshūkubaīshanaii.

Mane ferro shui mestēwāti tibi

ē mia teke teke ashūshanaii.

3 Ea ē Israelbū Senhor Deusū

mī kenawē ē mia kenai mī ea unāshanū

mabu karuhaira inū pei hune aru pehaira wanibu

mia betximatā inākī ē mia haya wakubaīshanaii.

4 Ha ē tsuma Jacó betxipaikī ē katuni, Israelbu enaburā,

habuwē taeshū mī kena kayabiwē ē mia kenaniki.

Mī shanē ibu keyutima mia shināpaketi haya wakī ē mia
kaīmaniki,

hawa mī ea unāmabiakenā.

5 Earā, ē habia Senhor Deuski, betsa hayamarā.

Ea keska betsa Deus kayabi hayamahairaki.

Mai pakea tibibe mī hatube detenameshanū

ē mia kushipa wakī pewaniki, mī ea unāmabiakenā,

6 bari huaikiria inū bari hikiaikirishū

hau dasibibū tsua ea keska hayama

hau unāshanūbunā.

Earā, ē habia Senhor Deuski, betsa hayamarā.

7 Bari txashati inū, meshu inū, benimai hiweti inū,

hamapaiwē bika teneti sharabu pawakī ē dami waniki.

Na haska tibi dami wakinā,

ea Senhor Deusū anishū ē akubaīmiski”, iwanā,

Kushipa binu keyua hiwea Senhor Deuskiaki, na hātcharā

8 Senhor Deusū ana yuikī:

“Hamapai tibi ē maemati kushipawenā,

nai anushū eā ē yunumiski,

eska keska tibirā,

nai anu basnū kurumayai inū nai kuī anua ui haya wakinā.

Habu tibirā, maī tsu amis keska wakī

meketi pepa inū yunuti pepa

ē kaīmamiski, yunu huatā bimimis keska wakinā.

- 9 Mai mabu tibi haskas hatiubus hatū ashiābe ha itirubumaki.
 Ha inū, mapupā ha dayai yuikī: “Mī ea haska wai?” ikasmai
 hatū ha mabu washuri yuikī:
 ‘Mianā, daya mī unāmaki’,
 akī yuinametirubumaki.
- 10 Ha inū, tsuāra huni bake wani
 hawē ibubube ha itirumahairaki,
 mai anu hiwemaniwē taearā.
- 11 Israelī Senhor Deus meribi hatū Israel hawena hatu wanitū tsuara
 yuikī:
 “Haska ē bakebu ē hatu wamis
 mā ea unāti watirumē?
 Haska hamapai tibi ē amis ea merabewakī shinā betsa mā ea
 yusītirumē?”
- 12 Eā ē aniki, mai inū yurabu dami wakinā.
 Ē mekwēwē nai hirabi hatishū kesūtā
 hanushū ē yunua dasibi habu txashatirubu tashni keyunibuki.
- 13 Ha dikabi eāri Ciro ē tashnimaniki,
 hau hatu maemanunā.
 Hawē kati bai dasibi ē hawama washūshanaii.
 Hanushū hatū ē maewā ea benishūshanikiki.
 Haska watā enabu habū hatu iyunibu hatu mebikinākī
 hatu henematā hatu ea akī pakamama manakuti yukama
 ishanikiki”, iki
 Senhor Deus dasibi binua hātxashuki.
- 14 Senhor Deusū Israelbu yuikī:
 “Egito anua dayakapabu inū,
 Etiópia anua mabu inananāmisbu inū,
 Sabá anua ha yura keyatapabu habū matu kēwai
 matū tsumai escravo ishākanikiki.
 Mane dispi txiwetameyawē neshea matu txipi mapua
 matu bebū dāti itā kēwākī matu yuikī:
 “Txanima kayabi matuna besti Deus kayabi matu anuki.
 Ha bestihairaki, Deus betsa hayamarā’, ikaibū”,
- 15 Isaíasī ana hatu yuikī:
 Haskabaiabū miarā, tsuā mia uītiruma
 mī Israel mekekī piskumanika Deuski.
- 16 Tsuabūra dami yushī wamisburā,
 haburā, dakeshākanikiki.

Betsabu hatuki kashetã usãshãkanikiki.

17 Hakia Israelburã, Senhor Deusũ hatu mekekĩ
hatu piskumakĩ heneama ishanikiki.
Haburã, hawa babui dake taskama ishãkanikiki.

18 Nai dami wanika Senhor Deusũnã,
mai dami wakĩ tashnimaniki.
Haska watã mestẽwaniki.
Hatũ mai dami watanã,
hau shaka bestiyamanũ yurabu dami wariatã hiwemakĩ yuikĩ:
“Ea besti ẽ Senhor Deuski, betsa hayamarã.

19 Ea hãtxairã, hune ẽ isma inũ
hanira mai anu hunea meshu anua ẽ ismariki.
Jacó enabu eã hatu yuikĩ:
‘Hanira tsua niama anu ea benakãwẽ’,
ẽ hatu aismaki.
Ea ẽ Senhor Deus txanima ẽ hãtxamisrã, kaneama ikũ kayabi ẽ
yuiiai”, iwanã,

Dami yushĩ kẽwãmisbu Senhor Deusũ hatu txitenikiaki, na hãtxarã

20 Senhor Deusũ ana yuikĩ:
“Matu habu teshewayamabu hanira mã hiwebaunabuũ,
dasibi ea anu itxai bekãwẽ.
Hatira hawa unãbumã hatũ hi dami yushĩ iatã shuku
dakabaini
habe hãtxakĩ hawa hatu meketã piskumatirumabia
hamẽ yukai hãtxawãmisbuki.
21 Mã haratura dami yushĩbe hãtxakĩ yukakatsi ikairã,
haska matu ashũtirumẽkaĩ,
betsa tibi meakeakei
habe hãtxakĩ unãti wakĩ unãkãwẽ.
Na haska tibi inũbariairã, bebũkirihairarã, tsuã yui txanimimẽ?
Ea besti ẽ ikama inimẽ, Senhor Deusrã?
Deus kayabi betsa ea keska hayamaki.
Deus kushipahaira maemakĩ mekekĩ binumanika tsua ea keska
hayamaki.

22 Mai kesua anu hiwebaunabuũ, ea anu bekãwẽ,
matu mekekĩ ẽ matu piskumashanairã.
Earã, ẽ Deuski, ea keska betsa hayamarã.

23 Emebi hãtxai yubakakĩ
hawẽ maemakĩ binumati ẽ yuimisirã,

ha ē yubakani hāt̄xarā, ē meneshanaii.

Eskashākanikiki: Dasibibū ea kēwaī ea bebū dāti itā,

‘Mia besti mī Deuski’, ikī ea datā akī

24 ea yuikī: ‘Senhor Deus besti kushipa maemanika paepaki’, ikaibū
hakia hatiri habū ea danāmisbu hatuki kashekī usāshākanikiki.

25 Ewē taea dasibi Israelī enabu hamapai txakabu binu keyutā
ewē keī benimashākanikiki”, ikaya,

46 ¹ hamē Babilōnia anuabū yushī dami Bel,
hawē kena betsa Baal

inū Nebo datei saki saki iki mā tī imiski.

Babilōnia anuabū hatū yushī dami iyukinā,

eska wabaīmisbuki.

Hatū inapā mabu bumisbuki haki hatū yushī dami peumatā
bumamisbuki.

Ina hi shākama peumabainabu hī imisbuki.

2 Ha yushī dami hawa hatu mekekī pashawatiruma mā niri ika mania
mai pakea betsa anu bukī yushībiakē tupibaītirubuki.

3 Senhor Deusū ana hatu yuikī:

“Jacó enabu dasibi mā Israelbu habu matu deteama teshe wanibuū,
ea nīkakāwē.

Eanā, mā kaīriama matū ibube mekeshū ē matu nimakubaīmiski.

Ē matu ikushū iyuwawamiski.

4 Matu haska wamis shū heneama mestebui mā buyabis bushka
hushubiaya

ē matu mekeriakubaīshanaii.

Eā matu dami wanishū hawa matu heneama ē matube merabemistrā,
eanā, matu tsumakubaīkī ē matu piskumashanaii.

5 Ē hiwenirā, ē tsua keska mā ea shinātīrumē?

Haratu ea keska ē kushipaya kaītiru mā shinaī?

Hawa ea keska betsa tsua hayamahairaki.

6 Huni betsabū hatū ouro pei inū hatū prata pei itxapa itxawatā
tanakī hawē shakama balançaki unātā

hatū yushī deus wakatsi tsuāra mane mabu wamistū hau dami
washunū yunutā pakamisbuki,

ha yushī dami bitā ha bebū beti ishū duawakatsirā.

7 Ma hatu meneshunabu bikī iawāshū hanu tsaūti washina anu
tsaūmisbuki,

haska waimabu anua hawa shekei maetirumarā.

Hunibū hui kushipawē hatū yushī dami merabewati hawara yuka
txakayamabiabu

hawa hatu kematiruma inũ bika teneaiibu hawa hatu
piskumatirumaki.

- 8 Yushĩ dami kēwaĩ txakabumisbuũ, ha yushĩ damikiri shinākāwě.
Namakĩ uiã keska wama shinã pehaira wakāwě.
- 9 Matũ shenipabu ikubiraniburã, haskakiriri shinākāwě.
Ea besti ẽ Deus kayabiki, betsa hayamarã.
Ë habia Deuski, tsua betsa ẽ kushipa keska hayamarã.
- 10 Ë dami wakĩ taewani keyui kai yui ẽ txaniniki, earã.
Haska tashniriamahaira haskanũbariai yui ẽ txaniniki.
Haska wakatsi ikĩ yubakatã eã ẽ tashnimamiski.
Haska tibi hau inũwě, akĩ eã ẽ yunua imiski.
- 11 Bari huaikiria huni betsa ẽ ma kenaniki.
Txaihairakea nawa tete keska hushũ
haska ẽ yununi hatũ ea ashũshanikiki.
Haska ẽ yubakani ẽ hãtxa menekĩ
ẽ haska yuini dasibi hatũ ea ashũshanikiki.
- 12 Hunibu huĩti kushibuũ, ea nĩkakāwě.
Mã haska shinãmabiakẽ
nawabu anua ẽ matu tashnimashanai ana txaihairamaki.
- 13 Eã ẽ matu tashnimabirãshanairã, ma kemaikiki.
Mekekĩ hawairakirã ẽ matu piskumashanai ma txaimaikiki.
Sião mekea haya wakinã, eã ẽ ashanaii.
Haska watã Israelbu ẽ kushipa ẽ hatu anu buteshanaii”, itã,

**Bĩ ewapa txaka keska nawabu txai hiwebaunabu anu
Senhor Deusũ hawě tsuma yunushanikiaki, na hãtxarã**

- 49** ¹ Senhor Deusũ tsuma txani:
“Iañewã kesha anu mae tibi anu hiwebaunabu inũ
dasibi mã txaihaira anu hiweabuũ,
ẽ hãtxai ea nĩkakāwě.
Ë kaĩriama ẽ ewã bake nãti merã ẽ nanea
Senhor Deusũ ea katukĩ ẽ kena kayabiwě ea kenaniki.
- ² Ë hana betsa wakĩ ẽ hãtxa nupe txaiipa kenuhaira keska ea waniki.
Hawě mekewě mekekĩ hunekĩ ea aruniki.
Pia kenu dabeya keska ea watã
hawě pia aruti kapākã merã ea aruniki.
- ³ Ea haska watã Senhor Deusũ ea yuikĩ: ‘Israelĩ, mĩ ẽ tsumaki.
Miwě ẽ kushipa hatu uĩmakĩ
ẽ hatu tashnimashũshanaii’ ”, ikaya
- ⁴ ea hawě tsumapã shinãkĩ:
“Hamě ẽ daya ẽ benui

hawa biamabia dayahairakī ē kushipa
 ē hamē puta bestimaki”, ē ibiaya
 txanima dasibi ē akairā,
 Deusū tsuma keyuaki.
 Deusū besti hawē kushipawē
 ea manakua ē uīshanaii.

5 Senhor ē Deuski.

Haskawē taeshū ea duawayā
 hawē kushipa hanua ē bimiski.
 Ē hawē tsuma ikūkainaya
 Jacó enabu Israelbū shinā betsa watā
 hau hanu bei haki dasishanūbū Senhor Deusū ea yunukatsi katutā
 ē ewā bake nātiki ea dami wakī naneniki, ikaya

6 Deusū yuikī:

“Hau Jacó enabu shukua pakea tibi
 habu Israel teshenibu habu besti anu merabewakī
 ea anu mī hatu txītūmashanū
 mī ē tsuma katushū
 ē mia yunuama iniki.
 Hakia txaihaira mai pakea anu hiweriabu
 haska haburi mekekī piskumakī
 mī hatu yusībaūshanū bī ewapa txasha keska ē mia yunuriaii”, ikaya

7 Deusū enabu shukua betsabū habu hatu itxakahairawamisbu inū,
 shukua betsabū danākī hatu betxipaisbuma inū,
 huni pubē shanē ibubū hatu atxitā hatū tsuma escravo hatu
 wamisbu

Senhor Deus mekenā mebikinanika Israelbū Deus meribitū
 hawenabu hatu yuikī:

“Ea Israelbū Senhor Deus meribitū ē matu katuni
 hātxai ē yubakamis ē matuwē meneshanaii.
 Ē matu haska washanaiwē taeshū
 shanē ibubu inū hatū huni bakebu shanē ibubūri
 matu uī e itā matu bebūshū kēwaī dāti ishākanikiki”, itā,

Jerusalém ana hatu benimakatsi Senhor Deus txaninikiaki, na hātxarā

8 Senhor Deusū ana hatu yuikī:

“Ē yubakaniwē taea ē duapa matu uīmakatsi ikī ē matu kemaniki.
 Ha shabatiā matu piskumakatsis ikī ē matu merabewaniki.
 Matuwē yubakatā mestēwākatsis ikī
 matu pe arukī ē matu merabewaniki.

Matũ mai pakea txakabuwanibu matu ana ibu wamatã
ẽ matu hatu pewamashũriakatsis ikaii.

9 Habũ matu bitxinibu keska hatu yuikĩ:

‘Mã ma hatishũ bika teneshinaki.

Ana hawama tashnirikãwẽ.’

Mã meshu merã mapua keskaburã,

ana hawaki dateama kaĩbaishãkãwẽ.

Bai tibiwẽ bukĩ piti tibiki mã nukushanaii.

Hanu tsua hiweabumanu mati tibi anuari matũ inabu piti
hayashãkanikiki.

10 Mã hawa buniamã inũ mã ùpash manuama inũ,

bari txashahairakĩ matu kuama ishanikiki.

Eã matu betxipaikĩ ẽ matu iyuaiwẽ taeshũ matu mekeshũ iyukĩ
hanu txatxa tibi ùpash haya anu ẽ matu iyukubaishanaii.

11 Mati matipa anu bai hayamabiakẽ

matu bai tapishũkĩ bai txakabu ẽ matu pãpa washũkubaishanaii.

12 Uĩkãwẽ! Txaihairakea matu merabewanũ ika bekanikiki,

nortekiria inũ bari hikiaikiria inũ mai metuhaira Sinim anua beirã.

13 Senhor Deusũ hawenabu bika teneaiibu ana haska uĩkatsi ikama

hatuwẽ nuikĩ ma hatu daewaiwẽ taea

naiĩ, benimai sai sai ikãwẽ!

Mati matipaã, benimai sai sai ikãwẽ!

Maiĩ, benimã paepai shinã txãkãkãwẽ!” ikaya

14 hakia Siãonẽri yuikĩ:

“Senhor Deusũnã, ea henebainaki.

Ë Deusrã, ea hakimaki”, ibiaya

15 Mĩ shinanã, aĩbu betsanã,

hawẽ bake kayabi betxipaibiakĩ hakimakĩ henetirumẽ?

Hawẽ bake kayabibia hakimatiruki.

Hakia earã, Siãonẽ, ẽ mia hawa hakima taskatirumaki.

16 Eã ẽ mekẽki netãkĩ akawashũ ẽ mia iyuaii.

Mia kenebauniburã, habias keska mikiri ẽ shinã hayaki.

17 Mia habũ benibaũkatsi shinaĩburã, hĩ hĩ ikanikiki,

habũ mia txakabuwakatsi shinanibu keskamarã.

Habũ mia txakabuwaniburã, ma hanira buabuki.

18 Bewenikitã mĩ mae uĩbaũwẽ,

dasibi itxatã mia anu ana bei haskabirãkanimẽkainã.

“Ea Senhor Deus ẽ hiweawẽ ibubis mia akatsi ẽ yubakaii.

- Dasibi habu beshunã, mane inũ tari hawẽrua mia sawemakĩ akawai
 bekanikiki,
 aĩbu beneyakatsi daumis keska mia wakinã.
- 19 Mĩ mae dasibi pure pure akĩ yamawakĩ txakabuwanibu mania
 anurã,
 natianã, mĩ mae ana hatiuirama pesheishta anu
 yura hiwebauni dama ishanikiki.
 Haska inũ, habũ matu yamawaniburã, ma nenuma buyamabuki.
- 20 Matũ bakebu txai iyunibu ibuuma hãtxaibu mã nĩkashanai,
 eskaiburã:
 ‘Na nukũ maerã, haskaira pesheishta daka.
 Nũ hanu hiwenũ hanu hiweti mae ewapa nuku ashũwẽ’, ikaibũ
- 21 matũ huĩti merã hãtxai:
 ‘Tsuã hatira bake ea washunimẽ?
 Haskatã bakeyakĩ ẽ bake bitirumaki.
 Ewẽ hiweniburã, hatu txai iyukĩ ma ea hatu henemabainibuki.
 Ha bakeburã, tsuã hatu yumewaimamẽ?
 Ea besti wakĩ henebainibuki.
 Na bakeburã, harakiria beshiãbumẽ?’ ” ikaya
- 22 Senhor Deusũ yuikĩ:
 “Hau mĩ huni bakebu hau pũtsaumetã iwekĩ
 mĩ aĩbu bakebu hau iatã mia anu iwenũbũ
 nawabu shukuabu ẽ hatu yunushanai,
 mae tibi ẽ unãmati hatu uĩmakinã.
- 23 Habu shanẽ ibuhairanibu betsairã,
 habu inũ hatũ aĩ matũri mã hatu tsuma washanaii.
 Matu dayashũkĩ matũ bakebu matu mekeshũshãkanikiki.
 Ha inũ, hatũ aĩbu bakebũ matũ bakebu matu txutxu
 amashũshãkanikiki.
 Matu bebũ maĩ beti ika dakashũ habũ matu kẽwãkĩ
 hatũ hanawẽ matũ tae tashushãkanikiki.
 Matu haska waibu uĩkĩ txanima ẽ matũ Senhor Deus mã eki txiti
 imis
 mã ana hawa eki dakeama ishanai mã unãshanaii.
- 24 Detenamenika unaĩtũ detenamekĩ hawẽ hawara bishianã,
 tsuã mebĩtirumẽ?
 Huni pubenẽ tsuara atxitã kene merã bitxishinarã,
 haskatã kaĩkaĩtirumẽ?
- 25 Senhor Deusũ mestẽwãkĩ yuiarã:
 “Ha detenamenika kushipatũ hawara huni betsana bishiã

txanima ana mebĩshũtiruki.

Ha inũ, huni pubenẽ hawẽ hawara biãbiashĩkẽ
txanima mebĩtiruki.

Habu matuki sinatai ha ikaibu ea ã matu hãtxashũshanaii.

Eã kayabis matũ bakebu ã matu piskumashũshanaii.

²⁶ Habũ matu yunu yunu akĩ bika tenemamisburã,

ibubis hatunabubetãri bika teneshãkanikiki,
hatũ nami ibubis piai keska wakinã.

Ibubis hatũ himiwẽ paẽshãkanikiki, vinhowẽ paeã keskairã.

Haskaibũ ha dasibi yura hiwebaunabũ

ea ã Senhor Deus matũ mekenã piskumanika inũ

ea ã Jacó kushipahaira inũ ea ã matũ mebikinanika

habũ ea unãshãkanikiki”, itã,

50 ¹ Senhor Deusũ hatu yuikubaĩkĩ:

“Huni betsa hawẽ hawara biãkĩ

ẽ diriamawẽ taeshũ

pakakĩ hau matu hawẽ tsuma wakĩ

escravo wanũ ã matu yunuama iniki.

Ha inũ, huni betsã hawẽ aĩ ana betxipaiama

danãkĩ henemis keska wakĩ

Israel matũ ibubu ẽ hawa hatu danãkĩ nitxiãmabia

hakia ibubis txakabukĩ

ẽ hãtxa nĩkaisbumawẽ taeshũ

matũ ibubu Israelbu danãkĩ

ẽ hatu yununiki,

hau nawabũ hatu tsuma wayunũbunã.

² Ana matu merabewanũ ika hushũ

ẽ hawa huni betsa betxiama iniki.

Ë matu kenabia tsuã taska mã ea kemama inibuki.

Ë matu haska wabia haskakĩ mã ea benakĩ shinaĩsmamẽ?

Eanã, matu merabewakĩ ẽ matu piskumatiruma

mã ekiri shinaĩ imismẽ?

Habũ matu tsuma wabu anua ẽ matu tashnimatiruma dabanẽ

mã shinaĩ imismẽ?

Earã, ẽ kushipaki. Ianẽwã yunukĩ:

‘Hawaira hene netsui metuwe’, ẽ wa itiru inũ

heneri betsa wakĩ metu wakĩ ẽ tsusĩ wãwã

baka ãpash manui mawai pisimayatiruki, hene hayamakenã.

Ha hene netsua anuri mairi hanu tsua hiweabuma ẽ watiruki.

³ Nai kashai keska wakĩ meshu wakĩ ẽ

bepua tsuara mawashĩkẽ hatu manui punu nukamisbu keska ẽ

wamiski.”

**Senhor Deusū tsuma Deuski txiti itā hawa dateama
itxakawabiabu tenekubaishanikiaki, na hātcharā**

- 4 Habu nuitapai punu nukabu ea Isaíasī ē hatu merabewakī
benimawashanū
Senhor Deusū ea unanepa watā ea yununiki.
Ē shabakabi pe nīkakubainū merabewakī
shaba tibi Deusū ea pe yusīkubaīmiski.
- 5 Senhor Deusū tapīmākī ea unanepa waya
hawa danaī haki petxi
ē hawē huīti kushismaki.
- 6 Hau ea kakush kakush anūbū
ē petxi ē hatu inākī yunumiski.
Ē keshni ea tseka tseka akaibu
ē hawa hatu nemaismaki.
Habū ea itxakawakī eki kemu mitxuaibū
ē besu hunei ē hawa tinīsmaki.
- 7 Senhor Jeová ea merabewamiswē taea
tsuabūra ea itxakawakī ea isī tenemaya
datei txītuāma tenea ē mishki kushipa keskaki.
Ē shanē ibu kushipatū ea mekeaya
habiatiāri eki kashebiaibū hawa datei
ē hawa dakeama ishanaii.
- 8 Hatū ea mekemistū ea keshekē
tsuara eki sinatai huayarā,
hatū unāti wakī pewanikatū
hau nuku pewanū hanu bunākāwē.
Tsuāra ē txakabukiri ea txitekatsis ikirā,
hushū hau ea yui benūbūwē.
- 9 Senhor Jeová kushipatū ea merabewamiswē taeshū
tsuā ea txitetā ea hawa itxakawatirubumaki.
Dasibi habu eki sinatamisburā, yamashākanikiki,
ha nakashā tari pikī keyumis keskairā.

**Jerusalém itxakawakubainaibu Senhor Deus
mebikinākatsi txaninikiaki, na hātcharā**

52 ¹ Senhor Deusū yuikī:
“Siāonē, bestēriwe!
Bestētā pei kushipariwe!
Maewā Jerusalém meribituū,
habū Deus ikūwābuma huni txakabu
ana mia anu txītūbirā hikiama ishanaibuwē taea

- mĩ tari hawẽruahaira saweriwe.
 2 Jerusalémnẽ, beni kushipariwe!
 Mĩ tari anua mai kuru tatã
 shanẽ ibũ tsauti anu tsauiwe.
 Sião txipash mia tsuma wanibuũ,
 mane dispi txiwetameyawẽ mia teneshnibu tepekeriwe!” atã
 3 ana Senhor Deusũ hatu yuikĩ:
 “Matu escravo tsuma wakubaĩkĩ hawa pei hesheishta matuwẽ taeshũ
 ẽ biama iniki.
 Hanua natiã eã matu pekakinã,
 haburi ẽ hawa pei hesheishta ẽ hatu inãmari inãshanaii.
 4 Ha dukũ enabu bui taeirã,
 Egito anu dukũ hari nawa keskai hiwenibuki.
 Hanua betsarã, habũ hawa txakabu hatu wamabia eiskaũ
 Assíria nawabũ hatu itxakawakĩ bika ea hatu tenẽmanibuki.
 5 Natianã, hatu haska waibu hawa hatukiri ẽ uiaĩ?
 Enabũ hawa hatu wamabia Babilônia anu hatu iyunishũ
 hatu itxakawai hatuki kashei keĩ hanis Deusunabu daka
 hatu wai eki sinatai hãtxai heneabumaki.
 6 Hatiãra enabu merabewai ẽ ana huaya
 habũ ea unãshãkanikiki,
 haska ea Senhor Deus ẽ hãtxani hatu anua ẽ tashnimayarã”, ikaya
 7 Tsuara mati matipa anu hukĩ txakabumakirãkĩ
 kakape yuinũ ika hui benimakiranai uiaibũ
 Deus anua pepa unanuma hiweti txani inũ
 haska txakabu anua tashnitirubu txanitã Sião yuikĩ:
 “Mĩ Deusrã, shanẽ ibuhairaki!” ashanikiki.
 8 Senhor Deus ana Sião anu txitũkirani huai mae mekenikabũ ibubis
 uitã benimakĩ
 hawenabu unãmai hui kushipawẽ hatu sai ishuaĩbu nĩkashãkãwẽ!
 9 Senhor Deus hawenabuwẽ nuikĩ hatu maemashũ matu daewakĩ
 mã Jerusalém matu purenibu maniarã,
 ma matuki sinataibu hatu nitxĩtã matu tashnimaiwẽ taeshũ
 kẽwãĩ hatube sai sai ikĩ hatu kemakãwẽ.
 10 Senhor Deusũ hawẽ kushipa hatu uĩmashanikiki,
 dasibi mai pakea nawa shukua tibi anu manibaũshũ uiaĩbunã.
 Dasibi mai hirabi anushũ ma nukũ Deusũ nuku mekeki piskuma
 nĩkakĩ unãshãkanikiki.
 11 Menã Babilônia anua tashnirikãwẽ!
 ana hawa atimapa meama tashnitã kaĩkainirã.
 Mã habũ Deus kẽwãti hiwe mabu bushanaiburã,

ana txakabuwama pe mekei shūpīrikāwē.

- 12 Habu mā kaībaīshanaiburā,
Israelbū Senhor Deusū matu keshea akekebainaiwē taea kairā,
hī hī iki hawaira kaībainama inū hunebaini pashayamashākāwē.

Senhor Deusū tsumapanā, bika betsa betsapa maemashanikiaki, na hātcharā

- 13 Senhor Deusū ana hatu yuikī:
“Ē tsumapā dasibi binukī keyuaya
shanē ibuhaira wakī dasibi hatu binumatā ē tsaūshanaii.
14 Yurabū haska tenetirumahaira wakī hawē yura atimapa wakī
ana huni kuī keskama washanaiwē taea e iki hawē dateshākanikiki.
15 Haska uatiā nawa shukuabu tibi inū hatū shanē ibubū hawa uīšbuma
na habiatīā uīkī nīkai hakiri tapīkī hawa hātcha yuitiruma e iki hawē
dateshākanikiki”, ikaya,

53 ¹haska nū nīkairā, tsuā ikūwātirumē?

- Senhor Deusū hawē kushiparā,
tsua shabakabi ma uīmaimamē?
2 Mai tsusīhaira anu mibā tatxa uke merāhaira ka
hawē pei benei pekaūmis keskai
Senhor Deusū hawē tsuma yumeai uīkatsis ikikiki.
Hawē yurarā, hawa hawēruakī hatu hawē kemumakī
betxipaimatiruma ishanikiki.
3 Yurabū hakiri txakabu shinākī danāshākanikiki,
ha hunī isī betsa betsapa mekī beyawai nuitapairā.
Tsua dabanē hawa unāma uīsma akawakī nukubū nū danāshanaii.
4 Nū haska wabiaya hatū nukū txakabu bukī
nukū txakabu nuku teneshūshanikiki.
Nukū txakabu nū hawē isī teneai bitā nuku meshūshanikiki.
Nukū nū uiainā, Deusū detekī itxakawai dakeai nū shinaī.
5 Nū atimapai txakabumiswē taeshū
ha huni nukuwē taeshū txatxikī pixpe ashākanikiki.
Nukū txakabuwē taea
ha txakabumis keskakī nuku teneshūshanikiki.
Ha itxakawabu nuitapabiakinā,
unanuma hiweti nuku kaīmashūshanikiki.
Ha yumāwākī deteabuwē taearā,
nukū yurarā, isī hayamai kayashanikiki.

- 6 Dasibi nukuburā,
nū hamakiri baiwē bushākanaii,
txashuwā tibi hawē baiwē buama benumis keskairā.
Nū haskabiaya Senhor Deusū dasibi nukū txakabu bitā

hawē tsuma nuku peumashūshanikiki.

- 7 Habū atxitā itxakawabiabu hawa hatu nemama inū
hawa hātxa betsa yui taskama ishanikiki.
Habū txashuwā detemisbū txashuwā bake detekatsi buabu
“maã, maã” isma keskai hawa yuiama ishanikiki,
txashuwā hawē dani meshtekatsi bitximis keska wabiaburã.
- 8 Hawama nibiakē txaniwē taeshū ha huni bitxiaibū
ha huni tsuã nemakanāshunama inū
hanu iyuaibu tsua hawē nuiama ishanikiki.
Na mai anua ha huni betsekī akawakinã, atimas tenãkī
enabū txakabuwē taeshū kupishākanikiki.
- 9 Huni txakabu mawa hatu maiwamisbu anu
habu dapi maiwashākanikiki.
Hawa kanei txakabuisma inū hawa txanitxakai hātxaismabiakē
ha huni txakabubube maiwashākanikiki.
- 10 Senhor Deusū hawē tsuma bika betsa betsapa hawena wamashanikiki.
Nukū txakabuwē taeshū hawē hiwea yaushiana ināshanaiwē taea
hiwea txaiapa bitã bababu mirima uī hatuki nukushanikiki.
Senhor Deusū haska betxipai yubakani
hawē tsumawē taeshū haska tibi meneshanikiki.
- 11 Huīti shurushū bika tenekubaikī
atimas maematã bestētã shaba uī hawē benimai shinã txākāshanikiki.
Yura itxapabū txakabu mariastū hatu teneshūkī
Senhor Deusū tsuma kaneismatū hatū kupiti bishūkī hatu
putamashanikiki.
- 12 Hawē tsuma pepa hawē hiwea hawa yaushiana mawashanaiwē
taeshū
Deusū duawakī hawē tsuma kushipa betsabube manakukī
ha hawē tsuma duahairawashanikiki.
Huni txakabu keska wakī txitebiaibū
yurabū txakabu itxapa buashūkī
habū txakabuwamisbu hatu ea ashūshanaiwē taeshū
pepa bestiwē Deusū manakushanikiki.

**Israelbu Deusunabu hawē aĩ keska hatuwē
nukī hetetirumakiaki, na hātxarã**

54 ¹ Senhor Deusū matu yuikī:
“Aĩbu tsuãra henebiabainitū
ha aĩbu betsa beneyabiakē
ha aĩbu hawē benē henebaĩyamatū
bake itxapa bikī mī hatu binūshanaii.

- Mĩ haskawẽ taea aĩbu bake bitiruma inũ
 mĩ hawa bake kaĩ isĩ meismaã,
 mĩ bakeumabiarã, benimai shinã txãkaĩ sai sai iki
 kãta txakayamariwe”, mia waikiki.
- 2 Mĩ tari hiwe mĩ hanu hiwea ana hãshekakĩ hashpa ewapa wariwe,
 hawa dateama ana pũtebaũkĩ
 hawẽ dispi txaipa washũ mestẽwãkĩ
 hawẽ nitxĩti tibiki masta akeakewe,
- 3 txipu yusiuri inũ yusmauri minabu pai manibaũkĩ
 nawa shukua itxapa hatu atxitã
 natiã ha mae hanu tsua hiweabuma anu
 habũ maewatã hiweshanaibuwẽ taearã.
- 4 Miki hawa kashekĩ mia usãma ishanaibuwẽ taea
 hawa dateyamashãwẽ.
 Miki sinatama ishanaibuwẽ taea dakeyamashãwẽ.
 Mĩ txipash yumetxakai txakabuni hawẽ dakemisrã, hakimawe.
 Mia itxakawakĩ mĩ benẽ henebaĩkĩ mia dakewanirã,
 ana has shinãyamawe.
- 5 Mia hatũ dami wanitũ natiã ana miki nukukĩ mia aĩwãkĩ akawatã
 mia haska duawakĩ dasibi mĩ hiwea betsahaira washanikiki,
 hawẽ kena Dasibi Kushipa Binuhaira Senhor Deusũnã.
 Mĩ mebikinanika Israelĩ Deus meribi
 ha dasibi mai hirabi dami wani Deusũnã, mia haska washanikiki.
- 6 Matu mã Israel aĩbu txipash henebainibu mã bika teneai keskaki.
 Hakia matũ Deusũnã, ana matukiri shinã betsai petã matu kenakĩ
 yuikĩ:
- 7 “Ë matu heneyubaĩshanaii, hatishuĩra kamarã.
 Hakia ã nui pae ewapawẽ ana txitũkirã
 matuki nukui ã matube ketashameyushanaii.
- 8 Hawaira matuki sinatakauã matuki dakei
 matu anua ã irubiaima
 hakia ã nui ikibi ini ha ã nuimis ã ana matu uĩmashanaii”,
 ikikiki, matũ mebikinanika Senhor Deus hãtxai txanirã.
- 9 “Haska inũ, Noé hiweatiã hene ewawatã
 mai hirabi atxi keyushĩshũ txipu Noé yubakĩ:
 ‘Ë ana hene ewawakĩ mai atxi keyuama ishanaii’,
 ika ã yubakani keska
 natiã habiaskari ã yubakaraii:
 ‘Ë ana miki sinatama ishanaii.
 Ha inũ, ã ana pubẽkĩ mia date date akama ishanaii.

10 Mati matipa ibubis maebiai inũ
 mawa matekei niri ibiaya
 hakia ẽ nui ikibi ika miwẽ taearã,
 hawa betsai maetiruma inũ
 ẽ yubakani hawẽ unanuma hiwemati
 hawa betsa wakĩ ẽ maewatirumariki' ”, iki
 Senhor Deus miwẽ nui hãtxaikiki.

Jerusalém bena wakĩ betsahaira washanikiaki, na hãtxarã

- 11 Ana mia yuikĩ: “Mae danãkĩ mia itxakawakĩ nuitapawanishũ
 tsuã mia daewai miwẽ nuisbumabiakẽ,
 eã mĩ mishki bemaki mia hawẽrua wakĩ
 bui nãke dekẽ hi hi ikaiwẽ ẽ mia bepush shanaii.
 Mishki hawẽ mestẽwãti safira nãke txashakapawẽ ẽ mia
 mabuyashanaii.
- 12 Mĩ hiwe keyatapa hanushũ uĩbaũti rubins tashi hushinipawẽ ẽ
 dapush shanaii.
 Hawẽ beputi rubins tashiwẽ ẽ bepush shanaii.
 Nẽkati karuhairawẽ dasibi mĩ mae hirabi ẽ mia kenebaũshanaii.
- 13 Hanushũ eanã, mĩ bakebu dasibi ẽ tapĩmashanaii.
 Habu dasibirã, benimai hawẽruai
 unanuma hiweshãkanikiki.
- 14 Ẽ yunuti pepa kushipatũ mia mestẽwã
 ana mia itxakawakĩ tsuma wama inũ
 mĩ ana hawaki dateama ishanaii.
 Mĩ date paepamis ana txitũkirã mia atxiama ishanikiki.
- 15 Tsuãra mia ana detenũ ikairã,
 haskaiburã, eã ẽ ana mia hatu yunuamaki.
 Hakia tsuãra mia detenũ ikaiburã,
 miã ibubis mĩ hatu maemashanaii.
- 16 Habũ mane mabu wakĩ habũ shũ shũ akĩ
 hawẽ detenameti mabu betsa betsapa wamisburã,
 eã ẽ hatu dami watã kaĩmamiski.
 Hunibu habũ hatu tenãkĩ hau hatu yamawakĩ nishma wanũbũ
 eã ẽ hatu dami watã kaĩmariamiski.
- 17 Hakia miarã, piawẽ mia yamawatirubu hawa hayamaki.
 Habũ mikiri hawara yuikĩ txiteaibu hamẽki.
 Na ẽ hãtxa ẽ matu inainã, tsuabũra ea ikũwãkĩ txibaĩbu
 eã ẽ matu binumakĩ maemama ewẽ taeshũ
 matũ pepa mã bishanaii”,
 iki Senhor Deus hãtxakĩ mestẽwaĩkiki.

**Yura dasibibu hawē duapa Senhor Deusú hatu
uĩmakatsi hatu yubanikiaki, na hãtxarã**

- 55** ¹“Tsuabũra mã ũpash manuaiburã,
ea anu beshũ akãwẽ.
Tsuabura mã pei hayamabia bekãwẽ,
hawa pakama shekiwã trigo inũ,
uva vinho inũ, awa txutxu bi beirã.
- ² Haskai mã hamẽ pei inananãmismẽ,
pitimabiakẽ hamẽ putakinã?
Haskakĩ matũ daya pei mã hatu inãmismẽ,
hawa matu merabewakĩ shinã txãkãwatirumabiakenã?
Ea nĩka pewakubaĩkĩ mã piti pepa pishanaii,
hawara piti kemutapa mã betxipaiai pikinã.
- ³ Eki kemai ea anu beshũ ea nĩkakãwẽ.
Ea nĩkahairakubaini mã hiweshanaii.
Davi betxipaikĩ yubanishũ amakĩ ã meneshuni keska wakĩ
matube yubakatã henepaketima ã matuberi yubakatsis ikaii.
- ⁴ ã haibu Davi ekiri txanikaũti eã ã nawabu unãti wamaniki,
shanẽ ibukĩ hau habu ekiri tapĩmashanunã.
- ⁵ Nawabũ matu unãbuma mã hatu kenaya
habũ matu unãmabia nĩkanũ ika matu anu kushibirãshãkanikiki,
ea Israelĩ Senhor Deus meribitũ
ã kushipawẽ ã matu duawaiwẽ taearã”, ikai nĩkatã
- ⁶ Isafasĩ hatu yuikĩ:
“Mã Senhor Deuski nukukatsis ikairã, menã kenarikãwẽ,
na habia txaima matu dapi nia mã haki nukutirukirã.
- ⁷ Huni txakabubũ hau hatũ hiwea txakabu inũ
hatũ shinã txakabu henetã hau Senhor Deus anu benũbũwẽ.
Mã haskaibuwẽ taea Senhor Deus matuwẽ nuishanikiki.
Matũ txakabu henetã Deus anu txĩtũribirãkãwẽ.
Harã, matuwẽ dabanã ikĩ matũ txakabu matu buashũshanikiki.”
- ⁸⁻⁹ Senhor Deusũ ana hatu yuikĩ:
“ã shinanã, matũ mã shinãmis keskamaki.
ã haska amisrã, matũ mã amis keskamariki.
Nai keyatapa nenumahairatũ mai binua keska
ã shinãmis inũ haska ã amistunã, matũ shinã ã binuaki”, ikĩ
Senhor Deusũ hawẽ hãtxa txanima mestẽwaniki.
- ¹⁰ Ana yuikĩ:
“Ui inũ matsi tãki nai anua mai anu bututã ana hawẽri txĩtuãma
mai metxa wakĩ pepa wa yunu banabu hukũmakĩ peshemamiski.

Hanua hawě heshe ewatã kaniai ha bimi tsekatã misi watã pimisbuki.

- 11 Habiaska keskariai ẽ hãtxawě ẽ hatu hãtxa wa hawa wariama ea anu hamě ana txõtutirumaki. Hakia haska ẽ uĩkĩ betxipaii keska ẽ hatu yunua habũ akĩ menemisbuki.
- 12 Nenu Babilõnia anu mã Israelbu benibu ana matũ mae anu txõtũbaini benimabaini bui matũ mai pakea anu unanuma mã hikishãkanaii. Mã haskabainai bu matu uĩtã mati matipa inũ mawa tibi matuwě benimai kãtaibũ ni shukuabũ matu uĩtã matuwěri benimakĩ mekě paush paush akai keska bubi bubi ishãkanikiki.
- 13 Hanu ana musha beneama hawě shãtukũ hi pepa beneshanikiki. Ana nishi mushaya beneama nishi hua pepaya benei mai bewesheshanikiki. Haska tibi kaĩ beneai ea Senhor Deusũ unãmati uĩkĩ ẽ kena kushipa hawa tsuã yamawatiruma ikibi ika uĩshãkanikiki”, iniki.

Samake kayabikĩ uĩmairã, eskatikiaki, na hãtxarã

58

¹ Senhor Deusũ ana ea yuikĩ:

“Dateama sai itxakayamatãwě,

mimawati trombeta txã akai keska wakĩ mĩ hui kaĩmakinã.

Enabũ kanekĩ txakabuwamisbu ha akĩ

Jacó enabu hatũ txakabu hatu txitekĩ ha atãwě.

² Ẽ hiwea bai unã benimabestinu ishũ shaba tibi mã ea benakubainaii,

mae pepawě hiwea ikasi pepai inũ

ẽ yunuti hãtxa txakabuwama kaneama ikasriairã.

Ẽ yunuti kushipa pepa ea yukatã ea beparãkĩ

ea uĩmai benimabirani ea anu bemisbuki.

³ Haskabiai matu yuinamei:

‘Haskai hamě nũ samakemismě,

Deusũ nuku uiãmabiakenã?

Haskai hamě ibubis nũ bika teneai,

Deusũ nuku tanamabiakenã?’ iki mã haska hãtxamiski.

Ha shabatiã samaketi ẽ meribi wabianikě

hanu ea samakeshunama ha shabatiã mabu inananãkĩ

matũ dayakapabu itxakawakĩ mã hatu yunutxakayamamiski.

⁴ Ha shabatiã samakeirã, mã eskamiski,

ha iki kũyã ikirã, detenameirã,

- pubêkĩ matũ mekēnē hatu kushakinã.
 Ha shabatiã samakei mã haskamiswē taeshũ
 ebe hãtxakĩ mã ea yukaibu ē matu hawa nĩkaismaki.
- 5 Matũ mã shinanã, mã samakeiwiwē ea benimawairã,
 eska dakati dabanē mã ikai, bika teneirã,
 matũ bushka tiniã daka tawa puaka keska dakarã,
 tari besha sheni sawetã mapu maputukutã dakarã,
 ‘Haska dakashũ Senhor Deus ē benimawaii’,
 ikĩ mã yuimiski, samakekinã.
- 6 Haskatimahairaki!
 Samakea kayabi eã ē betxipaiairã,
 eska tibi shinaĩ itiki. Nĩkairakãwē.
 Mane dispi txiwetameya nasa keska wakĩ
 yunuti txakabu pekakãwē.
 Hatu bika tenemakĩ mã huni betsa neshakĩ akawarã,
 ana hatu bika tenemama henekãwē.
 Hatu itxakawaibu merabewakĩ hatu mepãmakãwē.
 Tsuãra hatu yunutzakai mã pubēmistrã,
 yamai beshtekerikãwē.
- 7 Tsuabura buniaibu matũ piti pashkashũ hatu pimakãwē.
 Nuitapai hiweuma mapuabu matũ hiwetã hatu ishũ hatu ushãkãwē.
 Tsuara tariuma matũ tari betsa hatu sawemakãwē.
 Minabu kayabi hatu merabewakĩ heneyamakubaĩkãwē.
- 8 Mã haska wakĩ samakekĩ ea uĩmakubainaiburã,
 matũ akarã, penai shaba txashamis keska ē matu washanaii.
 Hamapai bika mã teneai hawaira mã shushashanaii, dete bui keskairã.
 Kaneama mã pepa wamistrã, mia bebũ tashniaya
 ē kushipa pepawē matu mekeshũ ē matu unãmakubaĩshanaii.
- 9 Hanushũ ebe hãtxakĩ mã ea kenaya nĩkatã ē matu kemashanaii.
 Hawara mei datei bis ikĩ mã ea hawaira yukaya eã matu kemakĩ:
 ‘Ē nenuki’, ē matu ashanaii.
 Hawara atimapã matu tsuma mã yamawakĩ keyuai inũ,
 huni betsa mã ana hatu itxama inũ,
 metukĩ mã ana hatu yuãma inũ,
- 10 buniaibu miã kayabis mã hatu merabewakĩ pimai inũ,
 hawara bika teneaibu mã hatu merabewamistrã,
 haskai mã pe hiwea meshu merã bĩ txasha keska matu
 uĩshãkanikiki.
 Kanei mã txakabubiashĩkē tsuã ana haska shinãma
 bari mananãbi bari peshea keska pe besti matu uĩshãkanikiki.
- 11 Mã haskakenã, earã, matube ketashamea matu mekekubaĩkĩ

hanu buniaibutiã mã pinũbũ hanu tsua hiweabuma anu piti hamẽ
ikai ẽ matu washũshanaii.

Matũ yura babuaya ẽ matu ana kushipa washanaii.

Mã mibã bana matu nashima keska wakĩ ẽ matu duawashanaii,
txatxa ũpash hawa hene netsutima keska wakinã.

¹² Matunabũ mae tekekĩ di anibu nawasãtã ana benishãkanikiki.

Ha mishki matũ shenipabũ anibu nenumahairarã,

ha mishki tsamabaunibu ana matu pewashũshãkanikiki.

Ha matũ mae ana pewakĩ ma haska waibũ

matunabu hatu kenakĩ: ‘Mae sheni pewakĩ kenebaunibu beninikabu
inũ

hiwe tekekĩ di anibu ana benibaunikabuki’, hatu washãkanikiki”, itã,

Sábado huĩrukũtirã, meribikiaki, na hãtxarã

¹³ Senhor Deusũ ana hatu yuikĩ:

“Ë huĩrukũti wani sãbadotianã, haki mesekubaĩkãwẽ.

Ha shaba meribi ẽ wanirã, enaki.

Haskawẽ taea ha shaba meribitiã hanu matũ daya tibi
hanu mã ana hawa metirubumahairaki.

Hanu huĩrukũti shaba ẽ wanirã, benimati shabaki.

Ha shaba meribitianã, ea ẽ Senhor Deus mã ea habi duawai keskaki.

Ha sãbadotiã matũ hawara daya shinãma inũ,

matũ mabu inananã shinãma ea benakĩ ea duawa bestikubaĩkãwẽ.

¹⁴ Mã haskakubainaiburã,

ea anua matũ benima pae mã bikubaĩshanaii.

Matuki sinataibu ẽ kushipawẽ matu maemamatã matũ mae anu ana
iyushũ

ẽ matu shanẽ ibu washanaii.

Matũ shenipabu Jacó ẽ yubani keska matubu ẽ matu inãshanaii,
mã hawẽ benimashanũbunã”, ikĩ

Senhor Deus kayabitũ hawẽ hãtxa haska mestẽwãkĩ yuikiki.

Senhor Deusũ Jerusalém ana bena wakĩ hawẽrua washanikiaki, na hãtxarã

60 ¹“Jerusalém anuabuũ, benimai benirikãwẽ.
Senhor Deusũ ana matu merabewai tashnitã

hawẽ kushipa bĩ keska matu anu atximakĩ
ma matu anu txasha waikiki.

² Yamepanã, mai bepuaki.

Meshu tẽ ikaitunã, nawa shukuabu atxiaki.

Hakia Senhor Deusũnã, hawẽ txasha matu anu peshakĩ

hawẽ kushipa matu uĩmaiwẽ taea

- 3 ha uĩtã nawa shukuabu tibi matũ mekenã uĩ beshãkanikiki.
Shanẽ ibuhairabũ matũ kushipa penai keska uinũ ika
matu anu beshãkanikiki.
- 4 Bewenikitã matu dapi uĩbaũkãwẽ.
Uĩkãwẽ, dasibi haska tibi itxatã matu anu beshãkanikikirã.
Matũ huni bakebu txaihaira hiweabu beshãkanikiki.
Matũ aĩbu bake mishtĩbu hatu pũtsaumeshũ
hatu iweshãkanikiki.
- 5 Matũ bakebu beaibu mã uiãyã benima paẽ matu atxia
mã huĩti shinã txãkã paepashanaii.
Maewã ianẽwã kesha anu hiweshũ mabu pepa itxawaimashũ
beshũ matu inãshãkanikiki.
- 6 Midiã nawabu anua inũ Efa nawabu anua
camelo bei txixikinãbirãkĩ mabu peutã beaibu mã uĩshanaii.
Ha inũ, Sabá mai pakea anushũri camelo mirimaki
ouro inũ inĩti pepa peumatã bemashãkanikiki.
Habu bekinã, Senhor Deusũ kushipa kẽwãkĩ yuibirãshãkanikiki.
- 7 Dasibi Quedarĩ enabũ txashuwã shukua matuna ishanikiki.
Nebaiotẽ enabũ txashuwã bene tibirã, matuna iriashanikiki.
Haratura bitã ea Senhor Deusũ txi tapukishũ mã ea menushũkĩ
ha inãkuĩwẽ mã ea benimawatirubuki.
Mã ea haska washunaya ẽ Templo ana hawẽruahaira wakĩ
ẽ matu uĩmashanaii.
- 8 Tsuabumẽ, ha nai kuĩ keska nuyabaunaibu inũ
deiwã hatũ shui anu hikiai keskaiburã?
- 9 Haburã, shashuwã tibi itxatã beaibu
maewã Tãrsis anua shashuwã betsa betsapari bebukirãkĩ
matũ bakebu txaikea matu iweshũkĩ
hatũ ouro inũ hatũ prata hatu bemashãkanikiki,
ea Israelĩ Senhor Deus meribitũ ẽ matu kushipahaira wai
ea duawanũ, ika beirã.
- 10 Matunabuma nawa betsabũ matũ mae kene
ana benibaũshãkanikiki.
Ha habu shanẽ ibuhairamisbũ matu dayashũkĩ matu
duawashãkanikiki.
Ea Senhor Deus matuki sinatakĩ ẽ matu kupibiani
natiã ẽ duapawẽ ana ẽ matuwẽ nuishanaii.
- 11 Matũ mae beputirã, bepemanasa ishanikiki,
ana bariri inũ meshu merã bepuamarã,
ha nawa shukua shanẽ ibuhaira tibibũ
hatũ mabu pepa matu hanu hikibirãkĩ

hau bebirã bebirãshanũbunã.

12 Mai pakea betsã habũ matu betxipaisma

habu yamai ana hayama ishanikiki”, iwanã,

13 Senhor Deusũ ana Jerusalém yuikĩ:

“Ha hi hawẽrua kushipa tibi

Líbano mati matipa anua matu anu beshãkanikiki,

ẽ Templo ana hawẽrua wakĩ

hanu ẽ tae ẽ hanashanai anu ea betxipaimati wakinã.

14 Habũ matu itxakawapaunibũ bakeburã,

matuki mesei matu bebũ beti iki beshãkanikiki.

Habũ matu danãhairabiapaunibu matũ tae namã dãti ishũ

yuikĩ: ‘Mã Senhor Deusũ maewãki.

Siãonã, Israelĩ Deus meribitũ maewãki’,

akĩ matu kenashãkanikiki.

15 Ana tsuã matu henebainama inũ danãkĩ

matu besti shunũbainama ishanikiki.

Hakia eã matu hawẽrua wakĩ ẽ matu ikibi imashanai,

hanua benimai henepaketima matu wakinã.

16 Nawa shukua tibibũ hatũ piti pepahaira beshũ matu inãshãkanikiki.

Nawa shanẽ ibubũ hatũ mabu hawẽrua karuhaira

matu beshũshãkanikiki.

Matu haska waibu uikĩ ea Senhor Deus ẽ matũ piskumanika mã

unãshanai,

Jacó merabenanika kushipahaira earã, ẽ matũ mebikinankarã.

17 Mã haskawẽ hiwenũ ẽ matu pewashũshanai.

Ana mane bronze matu inãma hawẽ shãtukũ mane ouro karuhaira ẽ matu inãshanai.

Ana mane kushipa ferro matu inãma

hawẽ shãtukũ mane karu prata ẽ matu inãshanai.

Ana hi besha matu inãma hawẽ shãtukũ bronze ẽ matu inãshanai.

Ana mishki matu inãma hawẽ shãtukũ ferro mane kushipa ẽ matu inãshanai.

Eanã, ha unanuma hawama hiwetiwẽ ẽ matu shanẽ ibumashanai, yunuti parananaĩsmawẽ matu yunumakinã.

18 Matũ mai pakea Israel anua itimaskai detenamebaunaibu

mã ana nĩka taskama ishanai.

Habianuri matũ mae ana yamawama inũ hiwe di akama ishãkanikiki.

Hakia matũ maewã kenekauana kenakinã:

‘Hanu Mekea Kayabi Pepaki’, akĩ

hawẽ beputirã, ‘Benimakĩ Kẽwãtiki’, ashãkanikiki.

- 19 Ha haskaitiã ea ã matũ Senhor Deus ã txasha ikibi ishanaiwẽ taea ana hawa bari txashai inũ ushe meshu merã txasha hayamabiakẽ mã manuama ishanaii.
- 20 Ea ã matũ Senhor Deus ã txasha ikibi ishanaiwẽ taea matũ bari hawa nuka taskama inũ matũ ushe hawẽ txasha keyui nukama ishanikiki. Hawara bika betsa betsapa mã tenekubaĩmis haskaitiã keyushãkanikiki.
- 21 Dasibi matunaburã, huni duapa pepabu besti ishãkanikiki. Matũ mai pakea mã ana bishanairã, matuna inũbarikiki. Mibã meshtetã eã ã matu banani keska hawẽ kataku hukũmis keska mã ishanaii. ã kushipa uĩtã hau ea duawashanũbũ ã mekẽnẽ ã dayamis keska ã matu pepa wamis uishãkanikiki.
- 22 Mã yura itxapama shuku pishtabia pairã, 1.000ti tibi matu tanashãkanikiki. Mã itxapama pishtabia mã maewã tsekashanaii. Haska ã yubanirã, ea Senhor Deusũ akatsi ã txanini ishanikiki, hanu hatiãra tashniaitiã hawaira ikirã, haskashanikiki”, inikiaki.

**Israelbu hatu mekekĩ piskumakatsi hatuki
Senhor Deus txaninikiaki, na hãtxarã**

- 61** ¹Haskaya Senhor Deusũ ea katukĩ sheniwẽ ea mauka keska wakĩ hawẽ Yushĩ kushipa ea hikimatã ea yunukĩ:
“Nuitapaibu hatu shinã txãkãwai kaka pepa hatuki txanitãwẽ. Bika teneaiibu hatu merabewatãwẽ. Hatu nãta iyukĩ tsuma wabainibu keska inũ hatu bitxinibu keska haska wakĩ ã hatu unanuma hiwematiru hatuki txanitãwẽ, haska wakĩ ã hatu pekatirurã.
- 2 Ea ã Senhor Deus ha baritiã ã hatuwẽ nuikĩ ã hatu merabewashanai hatuki txanitãwẽ. Ha shabatianã, nukũ Deus ha nukuki sinatamisbu nuku hatu kupishũshanikiki, iki hatuki txanirã. Dasibi punu nukabu hatu merabewakĩ ea hatu daewashũtãwẽ.
- 3 Sião anu bika tenei hiweaburã, ana txi mapu hatu mapu tukumama maiti hawẽrua inãkĩ hatu sawematãwẽ. Nui kashatxakayamisbu hatu nese watã

benimati sheni ininipa hatu inãtãwẽ.

Tsuabura hawawẽ haskatima merabewakĩ benimawakĩ
kãtati shinã txãkãti hatu yusõtãwẽ.

Mĩ hatu haska wa yurabũ hatu kenakĩ:

‘Ha hi kushipa tekeisma Senhor Deusũ bananishũ hawẽ kushipa hatu
unãmati hiki’, akĩ hatu kenashãkanikiki.

- 4 Hiwe tibi di ini sheni ana benishãkanikiki,
matũ shenipabũ hiwe txakabuwanibu pewakinã,
ha maewã tibi ana nawasãtã pewatã mã hiwebaũshãkanaii.
- 5 Nawa betsabu matunabumã matũ txashuwã shukua inũ,
matũ bai inũ, matũ uva bai
habũ matu dayashũkĩ mekeshũshãkanikiki.”
- 6 Habũ matu kenakinã: “Habu Senhor Deusũ tsumaburã,
hawenabu Deusbe hãtxashunikabuki”, matu washãkanikiki.
Nawabu txaikeshũ hatũ hamapai ibubis matu beshuãbu
mã hawẽ benimai shinã txãkãshanaii,
hatũ tari hawẽrua inũ hatũ dauti pepa sawea mapuarã.
- 7 Mã enabu habu matuki sinatakĩ itxakawakĩ matu dakewakubainibu
nuitapakĩ bika mirima mã mekubainima keska
natiã ha binumakĩ matũ mae anushũ
mabu karu mirima inũ benimai shinã txãkaĩ hetetima bi
mã hawẽ hiwekũkaishanaii.
- 8 Deusũ hatu yuikĩ:
“Yunuti kushipa pepa ea Senhor Deusũ ã betxipaimiski.
Hakia habu yumetsumisbu inũ yura betsa tenãmisbu
danaĩ ã hatuki sinatamiski.
Ë shinã haskawẽ taea enabu habu duawakĩ heneama
pewẽ hatu manakukatsi iki ã hatube yubakãkĩ
mestẽwãkĩ ã akibi ashanaii.
- 9 Matũ bababu pakubaini pe hiweabũ
nawa shukua tibibũ hatukiri pe shinãkĩ
kẽwãkĩ yuikubaũshãkanikiki.
Senhor Deusũ hawenabu pewẽ hatu duawakubainai
dasibibũ hatu uĩkĩ unãshãkanikiki”, ikaya
- 10 Haskakiri Senhor Deus yubakakũkainaiwẽ taea
ea ã shinã txãkaĩ.
Hawẽ meketi haya ea inãkĩ piskumatã
hawẽ yunuti kushipawẽ ea mekekĩ binumakĩ ea duawakubainikiki,
huni aĩyãkatsi iki hawẽruakĩ maiti pepa sawemis keskai inũ

aĩbu beneyanũ, iwanã, hawẽruakĩ
 dauti betsa betsapawẽ daumis keskairã.
 Haskawẽ taea ẽ Deuswẽ ẽ benima txakayamaii.
 11 Haska mibã mai anua hukuĩ peshei taemis keska inũ
 bai watã hawara heshe betsa banashinabu peshetã hukuĩ ewamiski.
 Haska keskari wakĩ Senhor Deusũ hawẽ kushipawẽ
 hawenabu hatu binumakĩ
 dasibi nawa shukuabu hatu kãtamakĩ kẽwãmashanikiki.

Haki sinataibu Deusũ hatu kupinikiaki, na hãtxarã

63 ¹ Isaíasĩ Deus yukakĩ:
 —Ha hawẽ tari tashipaki pukuima keska
 tari hawẽruahaira sawea
 bai tanabirani kushitxakayamakirani
 Edomnẽ mae ewapa Bozra anua huairã,
 tsua hui ikimẽkaĩ?— ẽ aka

Deusũ ea kemakĩ:
 —Habia ea Israelĩ Deus ẽ hui kaii,
 matuki sinatamisbu matu maemashũtã
 ẽ kushipawẽ ẽ matu piskumashina matuki txani huirã— aka

² Isaíasĩ ana yukakĩ:
 —Haskai mĩ tari tashipamẽ,
 mĩ taewẽ uva bimi mĩ pema pema aka keskarã?— aka

³ Deusũ kemakĩ:
 —Txanima eã besti uva ẽ pemashina ikaii,
 tsuã ea dabewamarã.
 Sinata pae paekãĩ eki sinataibu ẽ hatu pema pema aka
 hatũ himi eki sa sa ikĩ ẽ tari txa akĩ himĩ ea irumawashinaki.

⁴ Eanã, ẽ yunuti kushipawẽ enabu Israel ẽ merabewashanai
 ha shabatiã ẽ ati wani ma hanu ikaya
 enabu ẽ hatu ana mebikinãshanaii.

⁵ Ẽ hatu uĩbauna hanu tsuã ea merabewatirumakẽ
 ea e itã ana: “Tsuairã ea merabewawa”, ibiatã
 ẽ mekẽnẽ ẽ hatu dete keyushinaki.
 Ẽ sinatahairaiwẽ taea ẽ kushipawẽ
 ẽ hatu maemashinaki.

⁶ Nawa shukuabuki sinatakaĩ hatuki di ikĩ
 ẽ hatu yamawashinaki,
 hatũ himi maiki hatu habamabaĩkinã— ikaya

Deusū Israelbu hawē duapa hatu unāmanikiaki, na hātxarā

- 7 hanushū Isaíasī yuikī:
 “Ea hātxairā, Deus nuikipakiri ē hātxakatsis ikaii.
 Dasibi hatū nuku ashūmis inū,
 Israeli enabu hawē duapa keyutimawē nuku duawamis inū,
 nukuwē nuikī nuku betxipaimiswē taea ha kēwai ē kātakatsis ikaii.
- 8 Deusū yuikinā: ‘Ha enabu ē bakebunā,
 hawa ea danākī ea txakabuwama ishākanikiki’, itā
 hatū habu piskumaikiki,
- 9 bika betsa betsapa mekī teneaurā.
 Habu hau hatu hātxashunūbū Deusū yunuismarā,
 haburā, hatu piskumamaki,
 ibubis Senhor Deusū hatu wakinā.
 Senhor Deus nukuwē dabanā ikī nukuwē nuikinā,
 nuku mebikināmiski,
 nuku mekeshū nuku ikuai keska wakinā.
 Haska nuku ashūkubaīmis keska wakī nuku ashūkī heneama ikūkainiki.
- 10 Hatu haska wabia Israelbū Senhor Deusū Yushī sinatamakī dananibuki,
 nukū mekenika meribi itxakinā.
 Haskawē taea ha danaībuki sinatakī
 hau hatu detenūbū nawabuwē hatube detenamekūkainiki.
- 11 Ē hatu haska wakubirana Israelbū hatū shenipabu Moisi hatu merabewakī
 Egito anua tashnimani habū shinaī hatumebi yuka ikī:
 ‘Ha Moisés hawē txashuwā mekenika wakatsi ianēwā anua
 neshenirā, hanimē, ha Deusrā?
 Hatū hawē Yushī meribi kushipa Moisés inānirā, hanimē?
- 12 Hatū hawē kushipa pehairawē Moisés mekekubainirā, hanimē?
 Hawē taea hawē kena pepa hakimawakī
 Ianēwā Tashipa nukunabu pashkashunirā, hanimē?’ ikaibū
- 13 hatū Ianēwā nuahairabiakē hawa hatu dashkibaī tī imama pukemakī
 cavalo mai metu anu kushikaīmis keska hatu wanirā, hanimē?
- 14 Habu mekesushū iyukubaikinā,
 ina awa napāpa anu butumis keska wakī
 Senhor Deusū hawē Yushī kushipawē hatu nimakubainiki.
 Haska wakī hawenabu mekesushū hatu iyukubaikī
 hawē kena pepa kushipa dasibibu unāmaniki.

Isaíasī Deusbe hawenabu hatu hātxashunikiaki, na hātxarā

- 15 “Senhor Deusuū, hanu mī ika naiuri mī mae meribi pepa anu
 hari hiweshunā, nukukiri shināwē.
 Hania? mī nuikipa pepahaira inū mī kushiparā.

Hania? mĩ hawē nuku shināmisrā.

Mĩ nukuwē dabanā imisrā, mĩ ma nuku hatsāmē?

16 Miarā, mĩ nukū epaki!

Nukū shenipabu Abraão ana nuku shināma ma nuku hakimabiaya
nū Israelubia haskatā nukunabube nū ana hatuki dasi unātinātimaki.

Nū haskabiaya Senhor Deusuū, miarā, habia mĩ nukū epaki.

Nuku mebikinaĩ taenishū nuku heneama mĩ nuku akubainaii.

17 Senhor Deusuū, haskakĩ mĩ hātxa nū txibābiaya

mĩ kati bai mĩ nuku benumamismē?

Haskakĩ miki meseti shināmama

nukū huīti mĩ nuku kushi wamismē?

Mĩ nuikipawē taeshū mĩ tsumabu

hawaira hatukiri shinā betsa watā hatu pewariwe,

minabu shukuabu tibi wakĩ mĩ hatu katunirā.

18 Minabu meribi mĩ hatu katuni ha mae anu hiwea

hatishuīra hatunawai hiweama ikimabuki.

Nukuki sinataibū mĩ Templo itxakawakĩ

mia pema pema akaĩmabuki,

19 mĩ nukū shanē ibumakē nuku akawakĩ inū

mĩ kena kushipa nū hayama nuku wakinā.

64 ¹Ē shinanā, nai bashnebirā mĩ bututiruki,
mĩ kushipawē mati matipa saki saki imabirākĩ inū

2 txi herewē ni mashu menuai keska inū

ūpash pitxā kukatsa ikai keska wakinā.

Mĩ haska waya miki sinatamisbū

mĩ kena kushipa tashniai uĩkĩ unāi

nawa shukua tibibu mia bebunua bene bene ishākanikiki.

3 Hamapai atimapa mĩ kaĩmaya

bebūkiri nū hawa unākĩ manamakē

mĩ butuaya mati matipa mia bebunua saki saki ishanikiki.

4 Nū miki txiti ikaibu mĩ nuku merabewamis keska

tsua mia keska yushĩ betsa binua hayama

nū nĩkaisma inū nū uĩsmaki.

Mia besti mĩ Deus kayabi kushipatū dasibibu binuaki.

5 Tsuara benimakĩ haska mĩ betxipaiai keska akaibu

mĩ hawa hatu danāma nĩkatā merabewamiski.

Mĩ haska betxipaiai keska hakimama mia ashunūbū

mĩ haska hatukiri shinākubaĩmiski.

Ha dukū nū mia txakabuwakĩ taewani bari itxapatiā

ha txakabuwē taea ha shinaĩ mĩ nukuki sinatakūkainaii.

6 Dasibi nukuburā, nū txakabuki,

huni hamapai txakabu iruma keskabu
 Deuski nũ kematirubumarã.
 Dasibi nũ merabenãmis tibi nukũ aka peparã,
 tari txakabu nũ detsis keskabuki.
 Dasibi nukubunã, kanei nũ ma di iki keyuabuki,
 ni pei shanai niri imis keskairã.
 Sinatakĩ nũ yurabu txakabuwamisrã,
 ha txakabunã, niwẽ nuku buawamiski, sharabaĩkinã.
 7 Tsuã mia shinaĩ mibe hãtxai ana tsua hayabumaki.
 Hau mĩ hatu merabewanũ hawẽ bika tenekĩ
 mĩ kushipa benakĩ mia yukabumaki.
 Nukũ txakabuwẽ taea nuku henei nukuki petxitã
 ana nuku merabewai hãtxama mĩ huneaki.

- 8 Nũ haskabiakenã, Senhor Deusũ, mĩ nukũ epaki.
 Nukurã, nũ mapu keskaki.
 Hamẽ miarã, mĩ mapu dami wanika keskaki.
 Nuku dasibirã, habia miã mĩ nuku dami waniki.
 9 Senhor Deusũ, ana nukuki sinata txakayamama inũ
 hawẽtsais ana nukũ txakabu tibi shinãyamakubaĩwẽ.
 Uĩwẽ. Nukuburã, nũ minabuki!
 10 Mĩ maewã meribi tibi ana pema ma hanu tsua ana
 hiweabumaki.
 Jerusalém maerã, ma txakabuwakĩ di anibu maniaki.
 11 Mia hanushũ kẽwãti hiwe hawẽruahaira anushũ
 nukũ shenipabũ mia kẽwãpauniburã,
 ma txiwẽ menukĩ keyunibuki.
 Dasibi nũ betxipaikubainirã, ma di anibu mishki besti
 maniaki.
 12 Na hati txakabuwẽ taearã, Senhor Deusũ,
 mĩ ana hakiri hawa wati shinãmamẽ?
 Ana hakiri hãtxama pes shũ
 mĩ ana nuku dakewakĩ heneama ikũkaishanai?” aka

Yushĩ betsa kẽwãmisbu Senhor Deusũ hatu txitenikiaki, na hãtxarã

65 ¹ Senhor Deusũ kemakĩ yuikĩ:
 “Habu ebe hãtxakĩ ea hawa yukaismabia
 habu eki nukunibuki.
 Habũ ea benaismabia
 habũ ea betxinibuki.
 Nawa shukua betsabũ ea hawa ea akabumabiakẽ
 kaĩtã eã hatu yuikĩ:

- ‘Ë nenuki. Ë matu nĩkaii’,
 Ë hatu aniki.
- 2 Ha enabu sinatapabũ ea nĩkabumabiakẽ
 hawẽtsaĩs ea anu hatu txĩtũwanũ ishũ
 Ë hatu meshãshũbia
 hawa ea nĩkama haska hatũ bai txakabu besti tanakĩ
 hatũ shinanẽ besti haska betxipaiiai aki hawẽ kẽmisbuki.
- 3 Ha Israel enabunã, shabakabi eabi
 eki sinatakĩ ea danaĩ heneisbumaki.
 Hatũ bai nemakishũ yushĩ betsabu besti kẽwanũ ishũ
 hatũ inabu menushũmisbuki.
 Mai bawa txi tapu watã hakishũ hatũ inĩti kuashũmisbuki.
- 4 Ha enabunã, mashash tãpe merã
 yurabu mai wamisbu anu meshu merã bua
 hari tsaushũ mawabũ yushĩ kẽwãkĩ hatu shinãmisbuki.
 Ha dikabi ina yawa nami hau piyamanũbũ
 Ë hatu nemabiani hawa eki dateama pimisbuki.
 Yushibu hatu nami inãtã hanushũ hatũ kêtiki hawẽ hene hushketã
 ha nami hene atimapa akubaĩmisbuki.
- 5 Na enabu pepamabia mapubaũkĩ hatu yuikĩ:
 ‘Earã, Ë meribihaira Deusunaki.
 Neri eki kematã ea mekĩ metsayamakãwẽ’,
 ibiairã, ha huniburã, txi ketiãbu bari txaitanai hi ikĩ
 hawẽ kuĩwẽ ea detxeshãwãmis keskabuki”, itã

Nai inũ mai Senhor Deusũ ana bena wanũbarikiaki, na hãtxarã

- 17 “Mã ea haska wabiaibũ Ë matu ashũshanai nĩkakãwẽ.
 Nai inũ mai Ë ana bena washanaii.
 Habu dukũ dasibi Ë hatu dami wani hakimashãkanikiki,
 tsuã ana habukiri shinãmarã.
- 18 Habu dami wakĩ Ë ana bena washanaiwẽ taea
 benimai shinã txãkãkubaĩkãwẽ.
 Ha Jerusalém ana bena wakĩ benima paketi besti
 Ë matu washũshanaii.
 Ha mae anu yurabu hawẽ hiweaiburã,
 ana hawa bika teneama benima besti hiweshãkanikiki.
- 19 Jerusalém ibubis Ë bena washinawẽ taea Ë benimahairashanaii,
 hanu enabu shinã txãkaĩ ea hiweshũshanaiburã.
 Ha mae meranuarã, ana hawa kashai inũ bibiski iki bika teneaubu
 ana tsuã hatu nĩkama ishanikiki.
- 20 Ha mae anurã, bakeishta kaĩ bena

shaba eskarabes ana mawama ishākanikiki.
Ha inū, huni ewabu hatū hiwea txaipa keyuriama mawama
iriashākanikiki.

Ma 100 anobia habu mawairā,
berunā keskas mawashākanikiki.
Hamē tsuabura 100 ano kariama mawaiburā,
yupuawē besti mawashākanikiki.

21 Ha inū, betsarā, yura betsā hiwe bena watā
ha merā hiwekūkaīshanikiki.
Hanushū uva bai washū banatā
hanushū hawē bimi pikubaīshanikiki.

22 Ha inū, betsarā, huni betsā hamē hiwe wama hawē hiwekē
yura betsā mebiāma ishanikiki.
Ha inū, tsuara betsā bai wakī banakē
huni betsā mariastū ana piāma ishanikiki.
Enaburā, hatū hiwea txaipakubaīshākanikiki,
hi kushipa mawaisma keskairā.
Ē hatu katunirā, hatū mekēnē dayashū pi benimashākanikiki.

23 Ana hamēmēs besti dayama ishākanikiki.
Hatū bakebu mesteburiama inū yushaburiama
ana mawama ishākanikiki.
Hatū ibubu inū, hatū bakebu inū, hatū bababu inū,
dasibi hatunabu pakubainaibu habiaskasri hiwepakeshākanikiki,
eā ē hatu duawakubainaiwē taearā.

24 Habū ea kenakī ea ea ariabuma
eā dukū hatu kemakī:
‘Hawamē?’ ē hatu wakubaīshanaii.
Ebe hātxakī hawarakiri ea yuka keyuriabuma
ē hawaira hatu nīka keyukubaīshanaii.

25 Kamā inu lobo pubēbia txashuwā bakebe ketashameshū
hawama pishanikiki.
Inu betsā leão ana pubeāma ina awa bene keskakī basi pishanikiki.
Dunu pianātū pitirā, mai kuru besti ishanikiki.
Dasibi ē mati meribi pepa anu mapuaburā,
ana hawa bika tenei txakabuama dasibi pe besti ishākanikiki”,
ikī Senhor Deusū hawē hātxa yuikī mestēwaniki.

66 ¹Hanushū Senhor Deusū ana hatu yuikī:
“Nai anurā, hanu shanē ibui ē tsaumiski.

Hamē maikirā, ē tae ē hanu kēyāmiski.
Ea hanu huīrukūmanū ishū hani tsuā ea duawakī
shaba betsā anu ea hiwe washūtirimē? Tsuā atirumaki.

² Dasibi betsā betsaparā, eā besti dami wakī ē keyuniki.

Haska wakĩ ẽ taewa hayai hiwenibuki.
Eã hunibu uĩkĩ merabewakinã,
habu keĩsbuma inũ hatũ txakabu henetã
ẽ hãtxaki mesekĩ nĩkamisbu
ẽ hatu amiski, ikĩ
ea Senhor Deusũ ẽ hãtxa ẽ mestẽwaiĩ”, iniki.